ODLUKA KOMISIJE (EU) 2022/459

od 10. rujna 2021.

o državnim potporama SA.49668 (2019/C) (ex 2017/FC) i SA.53403 (2019/C) (ex 2017/FC) koje su provele Danska i Švedska u korist društva PostNord AB i društva Post Danmark A/S

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2021) 6568)

(Vjerodostojan je samo tekst na danskom i švedskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je zainteresiranim stranama uputila obavijest da dostave svoje primjedbe u skladu s tim odredbama ([1]) i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

(1) Udruženje *Brancheorganisation for den danske vejgodstransport* („ITD") Komisiji je 27. studenoga 2017. podnijelo pritužbu o nekoliko mjera koje su Danska i Švedska dodijelile ili planirale dodijeliti društvu Post Danmark A/S („Post Danmark"). Komisija je nekoliko tih mjera ocijenila u Odluci SA.47707 od 28. svibnja 2018. („odluka iz 2018.") ([2]). U odluci iz 2018. Komisija je najavila da će donijeti zasebnu odluku o preostalim mjerama, koje su predmet ove Odluke:

(a) dokapitalizaciji društva Post Danmark sredstvima društva PostNord Group AB („grupa PostNord");

(b) dokapitalizaciji društva PostNord AB sredstvima Danske; i

(c) dokapitalizaciji društva PostNord AB sredstvima Švedske.

(2) U dopisima od 20. prosinca 2017., 12., 13. i 28. ožujka 2018., 3., 6. i 26 travnja, 15., 26., 28. i 30. svibnja, 1. i 13. lipnja 2018., 9. listopada 2018., 10. prosinca 2018. te 6. i 13. ožujka 2019. danska i švedska tijela Komisiji su zajednički ili pojedinačno dostavila dodatne informacije ([3]).

(3) Komisija je u dopisu od 14. lipnja 2019. obavijestila Dansku i Švedsku da je u vezi s potporom ([4]) odlučila pokrenuti postupak utvrđen u članku 108. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU") („odluka o pokretanju postupka"). Komisija je od Danske i Švedske zatražila da dostave primjedbe i sve informacije koje bi mogle pomoći u ocjeni preostalih mjera te pozvala sve zainteresirane strane da dostave primjedbe o preostalim mjerama.

([1]) SL C 268, 9.8.2019., str. 4.

([2]) Odluka Komisije SA.47707(2018/N) od 28. svibnja 2018. – Državne naknade dodijeljene društvu PostNord za pružanje univerzalne poštanske usluge – Danska.

([3]) Vidjeti državne potpore – Danska i Švedska – Državna potpora SA.49668 (2017/FC) i SA.53403(2017/FC) – Navodna državna potpora društvu Post Danmark – Poziv na podnošenje primjedaba u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 268, 9.8.2019., str. 4.), uvodne izjave od 3. do 11.

([4]) Državne potpore – Danska i Švedska – Državna potpora SA.49668 (2017/FC) i SA.53403(2017/FC) – Navodna državna potpora društvu Post Danmark – Poziv na podnošenje primjedaba u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 268, 9.8.2019., str. 4.).

(4) Komisija je prve primjedbe na odluku o pokretanju postupka zaprimila od Švedske u dopisu od 12. srpnja 2019., a od Danske u dopisu od 16. srpnja 2019.

(5) Komisija je na odluku o pokretanju postupka zaprimila primjedbe sedam trećih strana, uključujući ITD, u dopisima od 17. rujna 2019.

(6) Komisija je primjedbe svih trećih strana proslijedila Švedskoj i Danskoj 3. i 14. listopada 2019.

(7) Švedska i danska tijela dostavila su 13. prosinca 2019. primjedbe na primjedbe trećih strana u zajedničkom dopisu i zasebnim dopisima.

(8) Komisija je nakon zahtjeva za informacije od 14. veljače 2020. i 22. travnja 2020. tijekom postupka zaprimila dodatne primjedbe Švedske i Danske 24. ožujka 2020. i 19. svibnja 2020.

(9) Komisija je od ITD-a zaprimila dodatne primjedbe 15. svibnja 2020. i 5. veljače 2021. Potonje primjedbe proslijeđene su Švedskoj i Danskoj 9. veljače 2021. Danska i Švedska odgovorile su e-porukom 7. travnja 2021.

2. **DETALJNI OPIS POTPORE**

2.1 **Korisnici**

2.1.1 *Post Danmark i PostNord AB*

(10) Pružanje poštanskih usluga u okviru danske vlade započelo je 1711. Nacionalna cirkulacija poštanskih pošiljki uvedena je 1865. Do 1995. poštanske usluge u Danskoj obavljale su se pod nadležnošću Ministarstva javnih radova.

(11) Zakonom br. 88 od 8. veljače 1995. ([5]) Danska je sve djelatnosti poštanske službe prenijela na društvo Post Danmark, koje je osnovano kao neovisno javno poduzeće. U skladu sa Zakonom o poštanskim uslugama ([6]) društvo Post Danmark imalo je pravni monopol na domaću i prekograničnu pismovnu poštu.

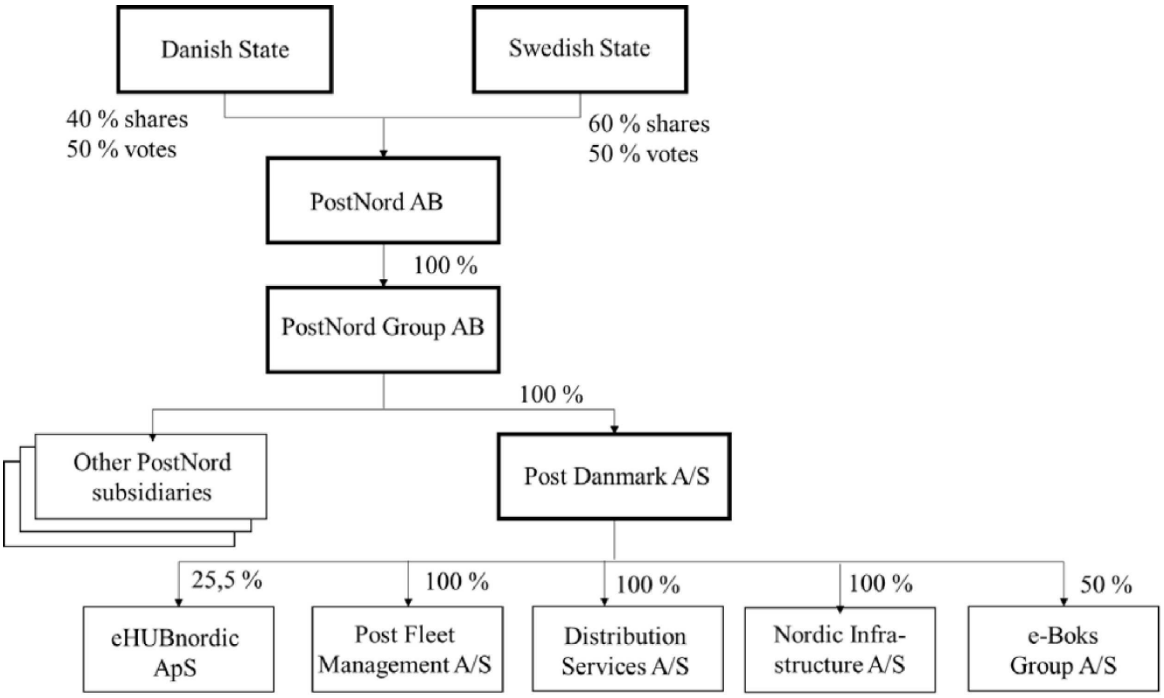
(12) Danski ministar prometa osnovao je Post Danmark kao društvo s ograničenom odgovornošću u državnom vlasništvu na temelju Zakona br. 409 od 6. lipnja 2002. ([7]) U skladu s člankom 4. tog zakona država može prodati do 25 % dionica društva Post Danmark. Društvo Post Invest S.A. (kojim upravlja društvo CVC Capital Partners) 2005. steklo je 22 % dionica društva Post Danmark, a 3 % dionica ponuđeno je zaposlenicima. Društvo Post Invest S.A. 2009. prodalo je svoj udio u društvu natrag ([8]) Danskoj, neposredno prije spajanja društva ([9]) sa švedskim poštanskim operatorom Posten AB ([10]). Nakon spajanja osnovano je društvo PostNord AB.

([5]) Lov om Post Danmark, br. 88 od 8. veljače 1995., https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1995/88.
([6]) Lov om postvirksomhed, br. 89 od 8. veljače 1995., https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1995/89.
([7]) Lov om Post Danmark A/S, br. 409 od 6. lipnja 2002., https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2002/409.
([8]) Vidjeti: https://www.cvc.com/media/press-releases/2009/02-02-2009-123603833.
([9]) Pravnu osnovu za spajanje u Danskoj činio je zakon Lov om ændring af lov om Post Danmark A/S, LOV br. 542 od 17. lipnja 2008., dostupan na: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=120348.
([10]) Odluka Komisije od 21. travnja 2009., predmet br. COMP/M.5152 – Posten AB/Post Danmark A/S. Obavijest od 26. veljače 2009. u skladu s člankom 4. Uredbe Vijeća br. 139/2004, dostupna na: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_5152.

(13) Spajanjem se željelo uspostaviti snažnije poduzeće i zadovoljiti sve veći pritisak na osnovni proizvod poduzeća, odnosno distribuciju pisama. Društvo PostNord AB je u suvlasništvu Danske (40 %) i Švedske (60 %), pri čemu se glasačka prava dijele 50–50, a društvo je stopostotni vlasnik grupe PostNord. Struktura poduzeća prikazana je na **slici 1**. Cijelo poduzeće, uključujući sva njegova društva kćeri, naziva se „PostNord”.

Slika 1.

Korporativna struktura društva PostNord

(14) Društvo Post Danmark je društvo kći u stopostotnom vlasništvu grupe PostNord, a od liberalizacije danskog poštanskog tržišta 2011., koja je provedena na temelju Direktive 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([11]), posluje u uvjetima potpunog tržišnog natjecanja s drugim poštanskim operatorima. Danska je društvu Post Danmark povjerila obvezu pružanja univerzalne usluge u skladu s danskim zakonom o poštanskim uslugama ([12]), koja se u prvom redu odnosi na dostavu i distribuciju pisama na državnom području Danske. Post Danmark natječe se s drugim društvima, osobito na tržištu dostave paketa i tržištu distribucije novina i časopisa poštom.

2.1.2 *Tržišta na kojima posluju društva PostNord i Post Danmark*

(15) Društvo PostNord uglavnom posluje na švedskom, danskom, norveškom i finskom tržištu poštanskih usluga te pruža kurirske usluge, usluge prijevoza tereta i logistička rješenja u nordijskoj regiji i ostatku Europe.

(16) Društvo Post Danmark posluje na danskom tržištu poštanskih usluga i nudi niz poštanskih usluga (redovna i hitna dostava pisama i paketa, kurirske usluge, usluga sandučića elektroničke pošte, usluge prijevoza tereta i upravljanje mrežom poštanskih ureda).

([11]) Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga (SL L 15, 21.1.1998., str. 14.).

([12]) Vidjeti Postloven, LOV br. 1536 od 21. prosinca 2010., dostupno na: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=135208. Zakon je nekoliko puta izmijenjen.

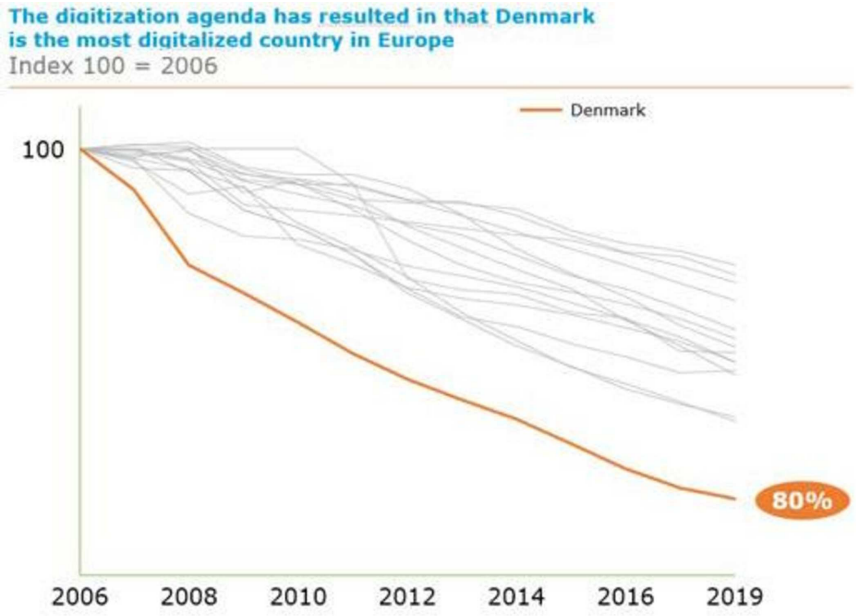
2.2 **Kontekst mjera koje se ocjenjuju**

2.2.1 *Učinak digitalizacije na društvo Post Danmark*

(17) Zbog opće digitalizacije i specifičnih okolnosti u Danskoj ([13]) količina pošte koju dostavlja društvo Post Danmark naglo se smanjila, primjerice od početka 2000-ih broj pisama drastično se smanjio, i to znatno više nego u drugim usporedivim državama članicama. U Danskoj se količina pisama u razdoblju od 2006. do 2019. smanjila za više od 80 %. Kretanje količine pisama koje dostavlja društvo Post Danmark u usporedbi s drugim europskim operatorima poštanskih usluga prikazano je na **slici 2**.

Slika 2.

Kretanja količine pošte koju dostavljaju europski operatori poštanskih usluga

Ostale linije označavaju Njemačku (–27 %), Austriju (–29 %), Švicarsku (–31 %), Belgiju (–35 %), Francusku (–43 %), Ujedinjenu Kraljevinu (–50 %), Španjolsku (–52 %), Italiju (–63 %), Nizozemsku (–64 %), Švedsku (–50 %), Finsku (–47 %), Norvešku (–-53 %, od 2008.), Irsku (–48 %, od 2010.), Portugal (–44 %). Izvor: internetske stranice poštanskih operatora i godišnja izvješća.

(18) Zbog ubrzane digitalizacije smanjili su se prihodi. U razdoblju od 2009. do 2019. prihodi društva Post Danmark smanjili su se za 55 %, velikim dijelom zbog nižih prihoda od tržišta dostave pisama, a od 2012. nadalje društvo posluje s godišnjim gubicima, vidjeti **tablicu 1.**:

Tablica 1

Dobit prije kamata i poreza („EBIT”) društva Post Danmark u razdoblju od 2009. do 2019.

U milijunima DKK	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Prihodi	10 828	10 107	9 250	8 811	8 171	7 964	7 641	6 728	5 836	6 214	4 913
Zarada prije kamata i poreza (EBIT)	81	348	305	- 207	- 204	- 301	- 289	- 1 178	- 790	- 1 063	- 221

([13]) Na primjer, javna tijela u Danskoj od 2013. obvezna su koristiti elektroničku poštu za komunikaciju s građanima i poduzećima na temelju zakona Lov om Offentlig Digital Post, LOV br. 528 od 11. lipnja 2012., koji je dostupan na: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=142234.

(19) Društvo Post Danmark poduzelo je mjere za poboljšanje svoje financijske situacije, a u razdoblju od 2009. do 2016. društvo je napustilo 8 000 zaposlenika u ekvivalentu punog radnog vremena. Međutim, te mjere nisu bile dovoljne. a društvo Post Danmark izbjeglo je stečaj samo zahvaljujući dokapitalizaciji sredstvima grupe PostNord u iznosu od 1 milijarde DKK, koja je provedena 23. veljače 2017. (razmotreno u odluci iz 2018. ([14])).

(20) Kako bi društvo Post Danmark ponovno postalo gospodarski održivo, upravni odbor društva PostNord AB izradio je novi model proizvodnje. Taj je model proizvodnje dio šireg plana restrukturiranja ([15]) koji uključuje i reorganizaciju uprave (odnosno smanjenja općih troškova, troškova IT-a i troškova za nekretnine). Novim modelom proizvodnje nastoji se povećati učinkovitost uglavnom na sljedeća tri načina:

(a) žurna dostava pisama i drugih svakodnevnih poštanskih pošiljaka temelji se na logističkoj mreži dostave (tj. isporučuje se zajedno s paketima) kako bi se smanjili troškovi izbjegavanjem paralelnih distribucijskih mreža;

(b) poštanske pošiljke šalju se izravno iz središnjeg ureda ili poslovnice poštanske službe te nisu potrebni zasebni objekti osim centara za razvrstavanje pisama;

(c) obična pisma i časopisi isporučuju se putem takozvanog modela cvijeta, čime se zamjenjuje trenutačna metoda distribucije i što dovodi do znatnog smanjenja broja dnevnih ruta.

(21) Taj plan podrazumijeva visoke troškove, osobito s obzirom na otpuštanje više od 4 000 zaposlenika, uključujući približno 1 500 od 3 200 bivših državnih službenika.

2.2.2 *Sporazum iz listopada*

(22) U tom su kontekstu Švedska i Danska 20. listopada 2017. potpisale bilateralni sporazum („Sporazum iz listopada”) u kojem se opisuje nekoliko mjera u korist društava PostNord AB i Post Danmark. U Sporazumu iz listopada navodi se sljedeće: „Kako bi se odgovorilo na izazove digitalizacije u Danskoj, društvo [(PostNord AB)] razvilo je novi model proizvodnje s procijenjenim troškom od približno 5,0 milijardi SEK” ([16]). Društvo PostNord AB u to je vrijeme procijenilo da će za provedbu plana restrukturiranja biti potrebna vanjska sredstva u iznosu od 3 milijarde SEK (otprilike 297 milijuna EUR) ([17]). U skladu sa Sporazumom iz listopada taj se iznos financira dokapitalizacijom u iznosu od 400 milijuna SEK (otprilike 39,6 milijuna EUR) sredstvima Švedske i dokapitalizacijom od 267 milijuna SEK (otprilike 26,4 milijuna EUR) sredstvima Danske. Te dvije dokapitalizacije provode se kao priljev kapitala društvu PostNord AB ([18]). Osim toga, grupa PostNord dala bi interni doprinos društvu Post Danmark u iznosu od otprilike 2,3 milijarde SEK (otprilike 228 milijuna EUR). Švedska i Danska uplatile su cijeli iznos dokapitalizacije, dok je grupa PostNord od tada uložila kapital u iznosu od 2,339 milijardi **DKK** (približno 314,6 milijuna EUR ([19])). U točki 4. Sporazuma iz listopada spominje se dokapitalizacija sredstvima grupe PostNord, ali bez izričitog navođenja iznosa predviđenog ulaganja:

„Društvo je procijenilo potrebu za kapitalom od 3,0 milijardi SEK, pri čemu Švedska u svojstvu dioničara pristaje uložiti 400 milijuna SEK, Danska u istom svojstvu 267 milijuna SEK za potporu provedbi novog proizvodnog modela, a društvo će osigurati dodatna sredstva. Ta će se ulaganja izvršiti kao ulaganje kapitala u društvo po tržišnim uvjetima bez izdavanja novih dionica” (isticanje dodano).

(23) Osim toga, u Sporazumu iz listopada navodi se da društvu Post Danmark Danska treba osigurati 1,533 milijarde SEK (oko 151,6 milijuna EUR) za financiranje određenih naslijeđenih troškova. Danska je taj iznos naposljetku prijavila kao naknadu za obvezu pružanja univerzalne usluge, koja je u odluci iz 2018. odobrena kao spojiva potpora.

([14]) Opći sud djelomično je poništio odluku iz 2018. smatrajući da je Komisija trebala pokrenuti službeni ispitni postupak s obzirom na određene mjere, uključujući dokapitalizaciju od 23. veljače 2017., vidjeti uvodne izjave 39. i 40.

([15]) McKinsey je u izvješću potvrdio održivost modela restrukturiranja.

([16]) Točka 1. Sporazuma iz listopada.

([17]) Devizni tečaj: 1 SEK = 0,09889 EUR, preuzeto 11. svibnja 2021. s https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-inforeuro_hr.

([18]) Točka 4. Sporazuma iz listopada.

([19]) Devizni tečaj: 1 DKK = 0,13448 EUR, preuzeto 11. svibnja 2021. s https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-inforeuro_hr.

(24) U Sporazumu iz listopada istaknuto je da sporazum između Danske i Švedske podliježe „suglasnosti danske vlade, danskog parlamenta, švedske vlade, švedskog parlamenta i, u odnosu na element državne potpore, odobrenju Europske komisije” ([20]).

2.2.3 *Sporazum o provedbi naknade za obvezu pružanja univerzalne usluge*

(25) Društvo PostNord AB i Danska sklopili su 11. lipnja 2018. sporazum o načelima provedbe naknade za obvezu pružanja univerzalne usluge ([21]). Taj sporazum sadržava i odredbu kojom se upravni odbor društva PostNord AB obvezuje na dokapitalizaciju društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord. Upravni odbor odlučio je to učiniti istog dana.

2.3 **Opis mjera koje se ocjenjuju**

2.3.1 *Mjere koje se ocjenjuju*

(26) Područje primjene ove Odluke odnosi se na tri dokapitalizacije navedene u uvodnoj izjavi 1., koje su detaljnije opisane u odjeljcima 2.3.2., 2.3.3. i 2.3.4.

2.3.2 *Dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord*

2.3.2.1 Cilj

(27) Cilj je dokapitalizacije društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord, kako su navela danska i švedska tijela, poduprijeti provedbu plana restrukturiranja društva Post Danmark.

2.3.2.2 Iznos i podrijetlo

(28) Dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord iznosi 2,339 milijardi DKK.

2.3.2.3 Vremenski raspored

(29) Grupa PostNord dokapitalizaciju društva Post Danmark uplatila je u tri tranše. Prva tranša isplaćena je 4. travnja 2018. u iznosu od 150 milijuna DKK. Zatim je 18. lipnja 2018. isplaćena tranša u iznosu od 1 450 milijuna DKK. Naposljetku, 4. veljače 2019. isplaćena je tranša u iznosu od 739 milijuna DKK.

2.3.3 *Dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Danske*

2.3.3.1 Cilj

(30) Dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Danske isto tako je dio Sporazuma iz listopada, ali ima drugačiji cilj. Danska je objasnila da je cilj dokapitalizacije državnim sredstvima zadržavanje rejtinga društva PostNord AB u investicijskom razredu ([22]).

2.3.3.2 Iznos i podrijetlo

(31) Dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Danske iznosi 267 milijuna SEK.

2.3.3.3 Vremenski raspored

([20]) Preambula Sporazuma iz listopada.

([21]) To je isti sporazum kojim se uređuju načela praćenja i izvješćivanja, uključujući mehanizam *ex post* kontrole kako bi se provjerilo da društvo Post Danmark nije primilo prekomjernu naknadu (vidjeti uvodnu izjavu 128. točku iii. Odluke Komisije SA.47707(2018/N) od 28. svibnja 2018. – Državne naknade dodijeljene društvu PostNord za pružanje univerzalne poštanske usluge – Danska).

([22]) U dekretu iz uvodne izjave 101. točke (a) navodi se da se dokapitalizacijom osigurava da društvo PostNord AB i dalje zadrži status investicijskog razreda kako bi moglo sklapati sporazume pod komercijalno isplativim uvjetima s bankama i vjerovnicima […].

(32) Danska je 10. prosinca 2018. uplatila dokapitalizaciju društvu PostNord AB.

2.3.4 *Dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Švedske*

2.3.4.1 Cilj

(33) Švedska je, kao i Danska, objasnila da je cilj dokapitalizacije njezinim državnim sredstvima zadržavanje rejtinga društva PostNord AB u investicijskom razredu ([23]).

2.3.4.2 Iznos i podrijetlo

(34) Dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Švedske iznosi 400 milijuna SEK.

2.3.4.3 Vremenski raspored

(35) Švedska je 10. prosinca 2018. uplatila dokapitalizaciju društvu PostNord AB.

2.4 **Pritužba ITD-a**

(36) Komisija je 27. studenoga 2017. zaprimila pritužbu ITD-a, udruženja s više od 810 članova koji djeluju u sektoru cestovnog prijevoza i logistike u Danskoj (vidjeti uvodnu izjavu 1.). Dio pritužbe Komisija je ocijenila u odluci iz 2018. Pritužba se odnosila na sljedeće mjere:

(a) državno jamstvo koje je Danska 2002. odobrila bivšim državnim službenicima za obveze povezane s otpremninom u slučaju stečaja društva Post Danmark;

(b) oslobađanje od plaćanja PDV-a za društva za e-trgovinu koje se primjenjivalo od 1990. do 1. siječnja 2017.;

(c) navodno netočno razdvajanje računa društva Post Danmark i navodno unakrsno subvencioniranje komercijalnih usluga u okviru aktivnosti obuhvaćenih obvezom pružanja univerzalne usluge u razdoblju od 2006. do 2013.; i

(d) interni prijenos 1 milijarde DKK sredstava grupe PostNord društvu Post Danmark 23. veljače 2017.;

(e) naknadu za obvezu pružanja univerzalne usluge za razdoblje od 2017. do 2019.; i

(f) tri dokapitalizacije iz Sporazuma iz listopada (vidjeti uvodne izjave od 22. do 24.), koje su predmet ove Odluke.

2.5 **Odluka iz 2018.**

(37) Komisija je 28. svibnja 2018. donijela odluku iz 2018. u kojoj je zaključila da četiri mjere iznesene u pritužbi ITD-a nisu činile potporu ni postojeću potporu te da je naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge u iznosu od 1,683 milijarde SEK spojiva potpora na temelju Okvira za usluge od općeg gospodarskog interesa ([24]) (u konačnici je isplaćen iznos od samo 1,533 milijarde SEK).

(38) U odluci iz 2018. Komisija je najavila da će zasebno ocijeniti tri dokapitalizacije na koje je ITD podnio pritužbu.

([23]) U odluci švedskog parlamenta na koju se upućuje u uvodnoj izjavi 101. točki (b) navodi se da je, kako bi se sačuvalo povjerenje klijenata, dobavljača i financijera u društvo te time zaštitilo poslovanje grupe u cjelini, društvu potrebno što prije osigurati sredstva [*För att möjliggöra en nödvändig omställning av verksamheten i Postnord, samt för att upprätthålla förtroendet för bolaget hos kunder, leverantörer och finansiärer, och därigenom trygga verksamheten inom hela koncernen, behöver medel tillföras bolaget så snart som möjligt.*].

([24]) Komunikacija Komisije – Okvir Europske unije za državne potpore u obliku naknade za javne usluge (2011.), SL C 8, 11.1.2012., str. 15.–22.

(39) ITD i Danske Fragtmænd A/S, društvo koje posluje na danskom tržištu usluga cestovnog prijevoza robe i dostave paketa, 20. rujna 2018. žalili su se na odluku iz 2018. zbog postupovnih razloga. U prilog svojoj tužbi tužitelji su istaknuli jedan tužbeni razlog, koji se temelji na tome da Komisija unatoč ozbiljnim poteškoćama navedenima u ocjeni predmetne naknade i drugih mjera koje se osporavaju u okviru pritužbe ITD-a nije pokrenula formalni ispitni postupak predviđen člankom 108. stavkom 2. UFEU-a. Opći sud evidentirao je predmet pod brojem T-561/18 ([25]).

(40) Opći sud 5. svibnja 2021. potvrdio je zaključak Komisije da naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge za razdoblje od 2017. do 2019. čini spojivu potporu na temelju Okvira za usluge od općeg gospodarskog interesa. Osim toga, potvrdio je zaključak Komisije o dvjema od ostalih četiriju mjera istaknutih u pritužbi, odnosno o državnom jamstvu koje je Danska 2002. dodijelila bivšim državnim službenicima za obveze povezane s otpremninom u slučaju stečaja društva Post Danmark i načinu na koji je Post Danmark raspodijelio svoje troškove u razdoblju od 2006. do 2013. Međutim, Opći sud djelomično je poništio odluku iz 2018. smatrajući da je Komisija trebala pokrenuti službeni ispitni postupak u pogledu dokapitalizacije u iznosu od 1 milijarde DKK koju je grupa PostNord 23. veljače 2017. dodijelila društvu Post Danmark i oslobođenja od plaćanja PDV-a za društva za e-trgovinu pri nabavi usluga prijevoza od društva Post Danmark.

2.6 **Razlozi za pokretanje formalnog ispitnog postupka**

(41) Komisija je 14. lipnja 2019. pokrenula službeni ispitni postupak u vezi s mjerama opisanima u odjeljku 2.3. zbog sumnje u spojivost triju dokapitalizacija s tržištem.

2.6.1 *Dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord*

(42) Komisija je u odluci o pokretanju postupka smatrala da je model diskontiranog novčanog toka koji su predstavila danska i švedska tijela iz metodološke perspektive u skladu s prihvatljivom praksom za procjenu spojivosti ulaganja s tržištem. Za ocjenu odluka o ulaganju u vlasnički kapital obično se upotrebljava neto sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova društva (prilagođena za dug). U modelu su uzeta u obzir dva novčana toka: jedan bi bio posljedica stečaja društva Post Danmark (negativni novčani tok) i trebalo bi ga izbjeći, a drugi bi proizišao iz buduće operativne dobiti društva Post Danmark (pozitivni novčani tok).

(43) Međutim, kad je riječ o izračunu buduće operativne dobiti društva Post Danmark, Komisija je izrazila sumnje u pogledu pretpostavljenih stopa rasta za tržište dostave pisama i logistike s obzirom na činjenicu da se neto prodaja društva Post Danmark 2017. smanjila za gotovo 10 %. Kad je riječ o izračunu negativnih učinaka stečaja društva Post Danmark, Komisija je smatrala da Danska i Švedska nisu dostatno potkrijepile kvantifikaciju negativnih učinaka.

(44) Komisija je napomenula i da je model diskontiranog novčanog toka bio relativno osjetljiv na primijenjene pretpostavke. Konkretno, ako bi, na primjer, ponderirani prosječni trošak kapitala („WACC”) iznosio […] %, a ukupni godišnji predviđeni rast prodaje […] %, ulaganje više ne bi bilo u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu. U tom je kontekstu Komisija smatrala da je potrebna veća sigurnost u odnosu na parametre koji će se upotrebljavati u izračunima.

(45) Uzimajući u obzir informacije iz uvodnih izjava od 42. do 44. Komisija je izrazila određene sumnje u spojivost dokapitalizacije grupe PostNord s tržištem ([26]).

2.6.2 *Dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Danske*

(46) Komisija je napomenula da danska tijela nisu razmotrila ni vjerojatnost da će društvo PostNord AB bez dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske izgubiti rejting u sjeni u investicijskom razredu ni vjerojatnost da će taj rejting izgubiti čak i ako mu se dodijele dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske.

([25]) Predmet T-561/18 *ITD i Danske Fragtmænd protiv Komisije*, ECLI:EU:T:2021:240.
([26]) Uvodne izjave od 90. do 94. odluke o pokretanju postupka.

(47) Nadalje, Komisija je napomenula da danska tijela nisu uzela u obzir ni dospijeća zajmova koje treba refinancirati ni razdoblje tijekom kojeg se pretpostavljalo da će društvo PostNord zbog dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske zadržati rejting u sjeni u investicijskom razredu. Međutim, trebalo bi uzeti u obzir oba elementa kako bi se pravilno procijenile uštede u troškovima financiranja koje se mogu pripisati dokapitalizacijama, pod pretpostavkom da bi takvih ušteda bilo.

(48) S obzirom na uvodne izjave 46. i 47. Komisija je izrazila sumnju u spojivost dokapitalizacije sredstvima danskih tijela s tržištem ([27]).

2.6.3 *Dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Švedske*

(49) Komisija je smatrala da se argumenti izneseni u uvodnim izjavama od 46. do 48. jednako odnose na ocjenu koju su dostavila švedska tijela o dokapitalizaciji društva PostNord AB sredstvima Švedske. Nadalje, Komisija je smatrala da švedska tijela nisu dokazala da bi se godišnjim uštedama na troškovima zaduživanja od […] SEK za koje su švedska tijela procijenila da se mogu pripisati dokapitalizacijama sredstvima Danske i Švedske švedskim tijelima osigurao povrat njihove dokapitalizacije koji je spojiv s tržištem.

(50) Komisija je napomenula da su švedska tijela potvrdila i da analiza kreditnog rejtinga sadržava nekoliko nejasnoća. Te se nejasnoće osobito odnose na činjenicu da društvo PostNord AB nema stvarni javni kreditni rejting i temeljnu pretpostavku da će se sav postojeći dug refinancirati i da će se društvo PostNord AB moći dodatno zadužiti u iznosu od […] SEK na tržištu. Takve nekvantificirane nejasnoće vjerojatno bi bilo teško uskladiti s odgovarajućim pristupom privatnog ulagača.

(51) S obzirom na uvodne izjave 49. i 50. Komisija je izrazila sumnju u spojivost dokapitalizacije koju su provela švedska tijela s tržištem ([28]).

3. **PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANA**

(52) Komisija je 17. rujna 2019. primila primjedbe sedam zainteresiranih strana: ITD, Dansk Distribution A/S, Dansk Scanning A/S, Danske Fragtmænd A/S, Jørgen Jensen Distibution A/S („JJD”), UPS Europe SPRL/BVBA i jedne zainteresirane strane koja je zatražila da ostane anonimna. Sve zainteresirane strane zasebno su dostavile svoje primjedbe.

3.1 **ITD (podnositelj pritužbe)**

(53) ITD ima sjedište u Padborgu (Danska), a urede u Kopenhagenu i Bruxellesu. ITD je dansko trgovinsko udruženje s više od 810 članova, koji uključuju danska profesionalna društva koja posluju na nacionalnom i/ili međunarodnom tržištu cestovnog prijevoza robe i logističkih usluga ([29]). Njegovi ciljevi uključuju osiguravanje dobrog političkog i pravnog okvira za konkurentnost danskih poduzeća za cestovni prijevoz i logistiku te održavanje visoke razine profesionalnosti u sektoru cestovnog prijevoza pružanjem smjernica, alata i usluga trgovačkim društvima za cestovni prijevoz tereta. Udruženje ITD tvrdi da otprilike polovina njegovih članova prevozi opći teret i pakete te su stoga izravni konkurenti društva Post Danmark. Druga polovina potencijalni su budući konkurenti u različitim segmentima tržišta.

3.1.1 *Tri dokapitalizacije čine jednu mjeru*

(54) ITD smatra da tri dokapitalizacije (vidjeti odjeljak 2.3.) čine jednu mjeru, a ne tri zasebne kako je Komisija navela u odluci o pokretanju postupka u uvodnoj izjavi 69.

([27]) Uvodne izjave od 110. do 112. odluke o pokretanju postupka.
([28]) Uvodne izjave od 120. do 122. odluke o pokretanju postupka.
([29]) Neka od velikih društava koji su članovi udruženja jesu DSV Road, Frode Laursen i Danske Fragtmænd.

(55) Prema mišljenju ITD-a presuda u predmetu *Grčka i drugi protiv Komisije* ([30]) pokazuje da bi, kako bi se utvrdilo čini li potpora u obliku više plaćanja nekoliko mjera ili jednu mjeru, trebalo razmotriti njihovu „kronologiju, svrhu te položaj poduzetnika" ([31]). ITD smatra da primjena tih kriterija u ovom slučaju može dovesti samo do zaključka da tri dokapitalizacije čine jednu mjeru:

(a) kad je riječ o kronologiji, ITD tvrdi da su sve tri dokapitalizacije odobrene 20. listopada 2017., kad su Danska i Švedska potpisale Sporazum iz listopada (vidjeti odjeljak 3.1.2.);

(b) kad je riječ o svrsi, ITD tvrdi da sve tri dokapitalizacije imaju isti svrhu, a to je provedba plana restrukturiranja društva Post Danmark, i da dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske nemaju svrhu zadržavanja rejtinga društva PostNord u investicijskom razredu što je prema mišljenju ITD-a samo dodatna posljedica dokapitalizacije. U tom smislu ITD objašnjava da formulacija upotrijebljena u Sporazumu iz listopada pokazuje da su dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske namijenjene i za potporu provedbi plana restrukturiranja društva Post Danmark te da bi se odlukom o pokretanju postupka poduprlo to stajalište u uvodnim izjavama od 59. do 61., 66. i 67.

ITD tvrdi i da iz „očitog manjka financijskih sredstava" (naime, u Sporazumu iz listopada troškovi plana restrukturiranja, koji uključuje novi model proizvodnje, procijenjeni su na 5 milijardi SEK (vidjeti uvodnu izjavu 22.), a dokapitalizacija društva PostNord iznosi „samo" 2,339 milijardi DKK) proizlazi da su dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske potrebne, čak i ako ne bi bile dostatne za provedbu novog modela proizvodnje;

(c) kad je riječ o položaju poduzetnika, ITD tvrdi da je društvo Post Danmark u trenutku triju dokapitalizacija bilo u istom položaju.

(56) ITD tvrdi da je Komisija pogrešno primijenila drukčije kriterije od onih potvrđenih u presudi u predmetu *Grčka i drugi protiv Komisije*, odnosno da dokapitalizacije:

(a) provode različite vrste ulagača (Danska, Švedska i PostNord ([32])) koji se nalaze u različitim financijskim situacijama i imaju različite troškove financiranja koji zahtijevaju različite stope povrata (vidjeti uvodne izjave od 69. do 74. odluke o pokretanju postupka);

(b) nemaju istu svrhu;

(c) nisu dodijeljene istim korisnicima; i

(d) zahtijevaju daljnje provedbene mjere.

(57) S obzirom na uvodnu izjavu 71. odluke o pokretanju postupka, ITD odbija argument Komisije da predmet *BP Chemicals* nije relevantan za ovaj predmet jer je u tom predmetu isti ulagač više puta proveo dokapitalizaciju. ITD smatra da je predmet *BP Chemicals* relevantan za ovaj predmet zbog dvaju razloga. Prvo, ITD tvrdi da je *BP Chemicals* još jedan predmet koji dokazuje da je Komisija trebala razmotriti kronologiju, svrhu te položaj poduzetnika (vidjeti uvodnu izjavu 55.). Osim toga, ITD tvrdi da u presudi u predmetu *BP Chemicals* (ili bilo kojoj drugoj presudi) ne postoji izjava kojom bi se potkrijepilo stajalište da je važno je li dokapitalizaciju proveo jedan ulagač ili više njih. U tom smislu ITD navodi da će se troškovi različitih ulaganja prirodno razlikovati (neovisno o tome je li ih izvršio jedan ulagač ili više njih).

(58) ITD smatra i da se Komisija trebala usredotočiti na ulaganja i ciljanog poduzetnika, a ne na ulagača. U tom smislu, s obzirom na tekst Sporazuma iz listopada ITD smatra da je korisnik svih dokapitalizacija bio isti, odnosno društvo Post Danmark, suprotno navodima Komisije. U tom kontekstu ITD je u primjedbama od 17. rujna 2019. o Sporazumu iz listopada naveo sljedeće:

„Iz točke 1. Sporazuma iz listopada 2017. proizlazi da je razvijen ‚novi model proizvodnje s procijenjenim troškovima od približno **5 milijardi SEK**' i da će ‚za provedbu novog modela proizvodnje **društvo [PostNord] prenijeti [taj] kapital društvu Post Danmark**'". Iz točke 4. proizlazi da „[procijenjena] potreba za kapitalom

([30]) Spojeni predmeti T-415/05, T-416/05 i T-423/05, *Grčka i drugi protiv Komisije*, EU:T:2010:386.

([31]) ITD upućuje na spojene predmete T-415/05, T-416/05 i T-423/05, *Grčka i drugi protiv Komisije*, EU:T:2010:386., točku 177.; predmet T-11/95, *BP Chemicals protiv Komisije*, EU:T:1998:199, točka 176. i predmet T-11/95, *BP Chemicals protiv Komisije*, EU:T:1998:199, točke 170. i 171..

([32]) U tom smislu ITD napominje da zapravo postoje samo dva ulagača (Danska i Švedska) jer se smatralo da se radnje društva PostNord mogu pripisati Danskoj i Švedskoj, što znači da društvo PostNord nije ulagač, nego su to države.

iznosi 3 milijarde SEK, od čega **Švedska u svojstvu dioničara** pristaje uložiti 400 milijuna SEK, a **Danska u svojstvu dioničara** 267 milijuna SEK kako bi poduprle **provedbu novog modela proizvodnje [društva Post Danmark]"** (isticanje je dodao ITD ([33])).

(59) S obzirom na zahtjeve za daljnje provedbene mjere, koje bi utjecale na uvjete dodjele različitih dokapitalizacija, ITD objašnjava da iz sudske prakse proizlazi da bi, kako bi postojale provedbene mjere, u prethodnom postojećem sporazumu ili prethodnom postojećem zakonodavnom aktu ([34]) trebao biti utvrđen zahtjev da se dokapitalizacija može dodijeliti samo nakon poduzimanja tih provedbenih mjera ili ne bi trebalo biti moguće dodijeliti dokapitalizacije bez poduzimanja tih provedbenih mjera ([35]). ITD smatra da nije ispunjen nijedan od tih uvjeta ([36]).

(60) Nadalje, ITD upućuje na plaćanje prvog obroka dokapitalizacije društva PostNord provedeno 4. travnja 2018., koje očito nije bilo uvjetovano poduzimanjem provedbenih mjera te je izvršeno prije datuma na koji Komisija smatra da je dodijeljena dokapitalizacija društva PostNord. ITD upućuje i na dokapitalizaciju u iznosu od 1 milijarde DKK, koja je bila predmet odluke iz 2018., a koja se mogla provesti bez poduzimanja provedbenih mjera.

(61) Osim toga, ITD smatra da bi bila potrebna nova odluka o pokretanju postupka ako bi Komisija odstupila od obrazloženja iz odluke o pokretanju postupka (vidjeti uvodne izjave od 69. do 76. odluke o pokretanju postupka) da su dokapitalizacije tri zasebne mjere (te bi stoga zaključila da postoji samo jedna mjera).

3.1.2 *Tri dokapitalizacije dodijeljene su na isti datum*

(62) Udruženje ITD smatra da, čak i ako Komisija tvrdi da su tri dokapitalizacije tri zasebne mjere, one su svejedno dodijeljene istog dana, odnosno 20. listopada 2017. sklapanjem Sporazuma iz listopada.

(63) Alternativno, ako Komisija smatra da su dokapitalizacije uvjetovane odobrenjem naknade za obvezu pružanja univerzalne usluge, trebalo bi smatrati da su tri dokapitalizacije dodijeljene 28. svibnja 2018., kad je Komisija odobrila naknadu za obvezu pružanja univerzalne usluge.

(64) S tim u vezi ITD najprije objašnjava da je Sporazum iz listopada obvezujući za Dansku i Švedsku ([37]), slično međuvladinu sporazumu sklopljenom između Danske i Švedske o osnivanju konzorcija koji se bavi izgradnjom, upravljanjem i radom takozvane stalne veze preko Øresundskog tjesnaca ([38]).

([33]) Dijelovi u zagradama isto su dio primjedbi ITD-a i nije ih dodala Komisija.

([34]) Predmet C-385/18 *Arriva Italia Srl i drugi protiv Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti*, ECLI:EU:C:2019:1121. Treba napomenuti da ta presuda još nije bila donesena kad je ITD podnio svoje primjedbe.

([35]) ITD se vjerojatno poziva na predmet T-131/16, *Kraljevina Belgija i Magnetrol International protiv Europske komisije*, ECLI:EU:T:2019:91 i predmet T-479/11 i T-157/12, *Francuska protiv Komisije*, EU:T:2016:320. U njegovim primjedbama bila su navedena samo upućivanja na „Kraljevina Belgija i Magentrol International protiv Europske komisije" i „Europska komisija protiv Francuske Republike i IFP Energies nouvelles [Općeg suda]".

([36]) ITD kao primjer navodi predmet T-818/14 *Brussels South Charleroi Airport (BSCA) protiv Europske komisije*, EU:T:2018:33, točka 72. i dalje. U tom predmetu postoji okvirni sporazum u kojem nije utvrđen korisnik i na temelju kojeg se nije mogla aktivirati dodjela potpore jer je bio ograničen na upućivanje nadležnog ministra da dostavi provedbene mjere za dodjelu potpore. Za razliku od tog predmeta udruženje ITD tvrdi da su u ovom predmetu iznos potpore i korisnik potpore utvrđeni u Sporazumu iz listopada.

([37]) Predmet T-818/14, *Brussels South Charleroi Airport (BSCA) protiv Europske komisije*, EU:T:2018:33, točka 72. i navedena sudska praksa: „kriterij za određivanje trenutka dodjele potpore kriterij [je] zakonski obvezujućeg akta na temelju kojeg se nadležno nacionalno tijelo obvezuje dodijeliti potporu korisniku […] bezuvjetnim i zakonski obvezujućim obećanjem […]. Taj kriterij nužno podrazumijeva da se na datum dodjele potpore može utvrditi korisnik te potpore."

([38]) ITD upućuje na odluke Komisije SA.36558 (2014/NN) i SA.38371 (2014/NN) – Danska i SA.36662 (2014/NN) – Švedska od 15. listopada 2014. – potpora dodijeljena Øresundsbro Konsortiet, bez navođenja relevantnih točaka.

(65) Drugo, ITD objašnjava da za stupanje na snagu Sporazuma iz listopada nisu potrebne provedbene mjere. Provedbene mjere na koje se Komisija poziva u kontekstu dokapitalizacije društva Post Danmark sredstvima društva PostNord i dokapitalizacije društva PostNord sredstvima Danske, prema mišljenju ITD-a, nisu bile potrebne ni na temelju Sporazuma iz listopada ni na temelju bilo kojeg drugog zakonodavnog akta ([39]) niti je dodjela dokapitalizacije bila uvjetovana provedbenim mjerama ([40]). Stoga ITD smatra da je 11. lipnja 2018. kao datum dodjele za dokapitalizaciju društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord i grupe PostNord sredstvima Danske netočan.

(66) ITD upućuje i na objavu izvješća danskog državnog revizora („Rigsrevisionen") od 15. siječnja 2021. U tom se izvješću iznose zaključci danskog državnog revizora o primjerenosti nadzora računovodstvene prakse društva Post Danmark. ITD smatra da iz grafikona uključenog u to izvješće i teksta samog izvješća proizlazi da sve tri dokapitalizacije čine jednu mjeru i da su dodijeljene na isti datum, odnosno 20. listopada 2017., na dan sklapanja Sporazuma iz listopada.

3.1.3 *Dokapitalizacije čine potporu*

3.1.3.1 Državna sredstva, pripisivost, selektivnost, narušavanje tržišnog natjecanja i učinak na trgovinu

(67) Kad je riječ o ocjeni potpore koju je Komisija provela u odluci o pokretanju postupka, ITD pozdravlja činjenicu da je Komisija smatrala da tri dokapitalizacije uključuju državna sredstva i da se mogu pripisati Danskoj, Švedskoj ili objema državama, da su selektivne i da narušavaju tržišno natjecanje te utječu na trgovinu među državama članicama.

3.1.3.2 Prednost dokapitalizacije društva Post Danmark sredstvima društva PostNord

(68) Kad je riječ o analizi diskontiranog novčanog toka koju je izradilo društvo PostNord i kojom se utvrđuje da dobici za to društvo koji proizlaze iz dokapitalizacije društva Post Danmark njegovim sredstvima premašuju gubitke koji bi nastali likvidacijom društva Post Danmark, ITD tvrdi da ta analiza nije pouzdana zbog sljedećih razloga:

(a) analizu diskontiranog novčanog toka provelo je samo društvo PostNord, a ne neovisni stručnjak;

(b) trošak kapitala u analizi diskontiranog novčanog toka podcijenjen je jer uključuje samo jednu dokapitalizaciju (tj. dokapitalizaciju društva Post Danmark sredstvima društva PostNord), dok su sve dokapitalizacije prema mišljenju ITD-a povezane te bi ih stoga trebalo smatrati jedinstvenom intervencijom koju treba uzeti u obzir u analizi diskontiranog novčanog toka;

(c) analiza diskontiranog novčanog toka uključuje neprihvatljive troškove jer su u njoj uzeti u obzir:

1. hipotekarni dug društva Post Danmark i krediti koje ono ne bi moglo otplatiti u slučaju likvidacije, iako je u skladu s danskim pravom trebalo uzeti u obzir samo troškove povezane s vrijednošću dionica društva PostNord uzimajući u obzir likvidacijsku vrijednost imovine društva Post Danmark;

2. troškovi povezani s odgovornostima javnih tijela, kao što je trošak jamca (odnosno društva PostNord) za plaćanje hipotekarnog duga društva Post Danmark i drugih zajmova, odnosno oblik državne potpore koji se nijedan privatni ulagač ne bi obvezao platiti s obzirom na loš financijski položaj društva Post Danmark posljednjih godina;

3. neizravni troškovi stečaja, odnosno navodni viši troškovi zaduživanja društva PostNord i njegovi gubici zbog „nemogućnosti pružanja sveobuhvatnih logističkih rješenja za nordijsku regiju" ([41]), kao i „gubitak sinergija i opsega poslovanja u nordijskoj regiji" ([42]), koje nijedan privatni ulagač ne bi bio spreman platiti te bi ih stoga trebalo isključiti jer uključuju dodjelu državne potpore;

(d) analiza diskontiranog novčanog toka prema mišljenju ITD-a uključuje neprihvatljive novčane tokove, kao što je naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge, koja je državna potpora i stoga bi i nju trebalo isključiti.

([39]) Predmet C-385/18, *Arriva Italia Srl i drugi protiv Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti*, ECLI:EU:C:2019:1121.
([40]) Predmet T-131/16, *Kraljevina Belgija i Magnetrol International protiv Europske komisije*, ECLI:EU:T:2019:91.
([41]) Uvodna izjava 49. odluke o pokretanju postupka.
([42]) Bilješka 17. odluke o pokretanju postupka.

(69) Osim toga, ITD tvrdi da:

(a) čak i ako bi se prihvatilo da dioničari društva Post Danmark moraju snositi izravne i neizravne troškove stečaja, diskontirani novčani tok ne bi trebao uključivati puni iznos izbjegnutih troškova stečaja društva Post Danmark jer nema jamstva da će se njegov stečaj izbjeći dodjelom dokapitalizacije sredstvima društva PostNord;

(b) prihodi u diskontiranom novčanom toku previsoki su i u njima se ne uzima u obzir rizik da se licenca za obvezu pružanja univerzalne usluge možda neće produljiti nakon 2019. ITD je predložio da bi se takav rizik mogao uzeti u obzir primjenom više diskontne stope (odnosno WACC-a) za razdoblje nakon 2020.;

(c) s obzirom na smanjenje neto prodaje društva Post Danmark od 10 % u 2017. procjene stopa rasta na tržištu dostave pisama i logistike iz analize diskontiranog novčanog toka previše su optimistične i stoga upitne;

(d) izračun WACC-a u analizi diskontiranog novčanog toka prenizak je jer se u njemu uzimaju u obzir društva usporediva s društvom PostNord, a ne s društvom Post Danmark. Nadalje, u izračunu WACC-a nije uzet u obzir rizik od stečaja kao posljedica plana restrukturiranja kao ni proizvoljne pretpostavke o budućim tržišnim uvjetima;

(e) moguće ispadanje društva PostNord iz investicijskog razreda bilo bi posljedica financijski nedovoljne dokapitalizacije, što bi pak potvrdilo zaključak da dokapitalizacija društva PostNord ne ispunjava kriterij privatnog ulagača u tržišnom gospodarstvu.

3.1.3.3 Prednost dokapitalizacije društva PostNord sredstvima Danske i Švedske

(70) ITD smatra da postoji više dvojbenih elemenata povezanih s dokapitalizacijama sredstvima Danske i Švedske od onih koje je Komisija navela u odluci o pokretanju postupka:

(a) na temelju Sporazuma iz listopada jasno je da se dokapitalizacije društva PostNord sredstvima Danske i Švedske trebaju prenijeti društvu Post Danmark i da nijedan privatni ulagač na tržištu ne bi uložio kapital u Post Danmark;

(b) nijedna od tri dokapitalizacije nije u skladu s tržišnim uvjetima jer je Danska u prosincu 2019. dodijelila dodatnih 112 milijuna DKK (otprilike 15 milijuna EUR) za produljenje licence za obvezu pružanja univerzalne usluge društvu Post Danmark za razdoblje od 1. siječnja 2020. do 30. lipnja 2020. kako bi se društvu Post Danmark A/S omogućilo da nastavi s poslovanjem;

(c) u izračunu neto sadašnje vrijednosti za dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske kako bi se dokazala spojivost tih mjera s tržištem u kontekstu održavanja kreditnog rejtinga društva PostNord ne navodi se koliki je povrat (ako ga ima);

(d) nije provedena usporedba između vrijednosti dokapitalizacije i protučinjeničnog scenarija u kojem bi društvo PostNord bilo likvidirano i stoga nijedan privatni ulagač na tržištu ne bi proveo te dokapitalizacije.

3.2 **Dansk Distribution**

(71) Društvo Dansk Distribution A/S ima sjedište u Karlslundeu (Danska) i dostavlja pakete, palete i opći teret. Društvo Dansk Distribution tvrdi da se natječe s društvom Post Danmark u sektoru dostave paketa i, u širem smislu, sektoru distribucije. U interesu mu je dostaviti primjedbe jer sudjeluje na istim natječajima za dodjelu ugovora u području logistike kao i društvo Post Danmark, koje na njima navodno nudi cijene niže od tržišne cijene.

(72) Društvo Dansk Distribution podnijelo je iste primjedbe kao ITD.

3.3 **Dansk Scanning**

(73) Dansk Scanning A/S ima sjedište u Esbjergu (Danska) i izrađuje digitalne arhive za svoje klijente. Pruža različite usluge digitalizacije. Društvo Dansk Scanning tvrdi da se natječe s društvom Post Danmark u digitaliziranom poštanskom sektoru, a posebno na tržištu usluga skeniranja.

(74) Društvo Dansk Scanning podnijelo je iste primjedbe kao ITD.

3.4 **Danske Fragtmænd A/S**

(75) Društvo Danske Fragtmænd A/S ima sjedište u Aarhusu (Danska) te je društvo kći društva Fragtmænd Holding A/S. Pruža logističke usluge za korporativne klijente u Danskoj. Prima narudžbe te pohranjuje, preuzima, pakira i distribuira poluproizvode i gotove proizvode, rezervne dijelove, mješovitu robu i trajne proizvode za široku potrošnju. Svakodnevno isporučuje robu i osigurava isporuku od vrata do vrata. Osim toga, Danske Fragtmænd djeluje na tržištu usluga skladištenja i informacijske tehnologije.

(76) Društvo Danske Fragtmænd A/S podnijelo je iste primjedbe kao ITD.

3.5 **Jørgen Jensen Distribution A/S**

(77) Društvo JJD ima sjedište u Ikastu (Danska) i pruža usluge prijevoza tereta. Pruža razne usluge prijevoza, uključujući distribuciju paketa, tereta, paletiziranog tereta, isporuke na velike udaljenosti, uključujući robu osjetljivu na promjene temperature (kao što je hrana) i robu koja nije osjetljiva na promjene temperature. Osim toga, JJD djeluje na tržištima usluga prijevoza tereta s preuzimanjem i dostavom u vrlo kratkom roku te kurirskih usluga. JJD tvrdi da se natječe s društvom Post Danmark u sektoru prijevoza i distribucije. Smatra da dokapitalizacije koje su predmet ove Odluke izravno utječu na njegovo poslovanje jer bi društvu Post Danmark omogućile da ponudi cijene koje su niže od tržišne cijene (od 15 % do 30 % niže). JJD objašnjava da se s takvom praksom već susreo na natječajima i natjecateljskim postupcima nabave koji se temelje na pozivima klijenata ([43]).

(78) Društvo JJD podnijelo je iste primjedbe kao ITD.

3.6 **UPS**

(79) UPS je globalni pružatelj specijaliziranih poštanskih usluga i usluga brodskog prijevoza. Nakon Sjedinjenih Američkih Država najveće je tržište društva UPS Europa, u kojoj svoje usluge pruža u 56 zemalja i teritorija. UPS je od 1988. prisutan na danskom tržištu, na kojem nudi domaće i međunarodne poštanske i logističke usluge, uključujući brzu i standardnu dostavu paketa te niz usluga zračnog, prekooceanskog i cestovnog prijevoza tereta. UPS tvrdi da se izravno natječe s društvom Post Danmark u sektoru usluga dostave paketa i poštanskih usluga koje nisu univerzalne i u sektoru logistike.

(80) Primjedbe UPS-a uglavnom se preklapaju s onima koje su dostavili ITD i druge treće strane, ali postoje posebne primjedbe povezane s procjenom načela subjekta u tržišnom gospodarstvu.

3.6.1 *Dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima društva PostNord*

(81) Prvo, UPS tvrdi da se pretpostavljena stopa rasta u izračunima diskontiranog novčanog toka može provjeriti tako da se pravilno usporedi s onom poštanskog i logističkog sektora kako je navedeno u nizu istraživačkih radova i drugih izvora ([44]).

(82) UPS upućuje i na to da bi trebalo preispitati sposobnost društva PostNord da točno predvidi očekivane rezultate u odnosu na posebne ciljeve kao što su stopa rasta prihoda i dobit prije troškova kamata i poreza (EBIT) društva. Druga vrijednost mogla bi se ocijeniti „retroaktivnim ispitivanjem” povijesnog plana u odnosu na stvarne rezultate za te ciljeve.

([43]) JJD je dostavio primjer s početka 2018., kad ga je jedan od njegovih klijenata pozvao da dostavi ponudu za pružanje usluga prijevoza povezanih s distribucijom međunarodnog paletiziranog tereta. Društvo Post Danmark isto je tako bilo pozvano da podnese ponudu, a cijena te ponude bila je 18 % niža. Prema mišljenju JJD-a, cijena koju je ponudilo društvo Post Danmark ne bi bila dovoljna ni da ono nadoknadi svoje troškove goriva i osoblja te administrativne troškove.

([44]) Npr. International Post Corporation, https://www.ipc.be/sector-data/postal-sector/market-watch i PostNL, https://www.postnl.nl/en/about-postnl/about-us/market-and-regulation/research-onthe- european-postal-market/, Transport Intelligence, http://www.gscintell.com/Dashboard i Apex Insight, https://apex-insight.com/express-logistics-service/.

(83) Osim toga, UPS tvrdi da bi dodatni troškovi zaduživanja, koji su posljedica smanjenja kreditnog rejtinga, trebali biti uključeni u izračun diskontiranog novčanog toka i u scenariju stečaja bez dokapitalizacije sredstvima društva PostNord i u scenariju u kojem bi se provela takva dokapitalizacija. Smatra da bi to bilo u skladu s izjavom danskih tijela da bi se kreditni rejting društva PostNord mogao pogoršati i zbog dokapitalizacije društva Post Danmark.

3.6.2 *Dokapitalizacije društva PostNord sredstvima Danske i Švedske*

(84) UPS tvrdi da je, kako bi se utvrdilo bi li dokapitalizaciju sredstvima Danske i Švedske proveo privatni ulagač, trebala biti provedena detaljnija procjena navodnih dodatnih troškova zaduživanja zbog smanjenja kreditnog rejtinga društva PostNord. U toj je procjeni zatim trebalo uzeti u obzir očekivane buduće potrebe za financiranjem u obliku analize predviđenih novčanih tokova i pregled postojećeg duga.

3.7 **Anonimna treća strana**

(85) Anonimna treća strana tvrdi da se natječe s društvom Post Danmark u sektoru dostave paketa i prijevozu tereta.

(86) Anonimna treća strana dostavila je iste primjedbe kao ITD.

4. **PRIMJEDBE DANSKE I ŠVEDSKE**

4.1 **Zajedničke primjedbe Danske i Švedske na odluku o pokretanju postupka**

(87) Švedska i Danska u zajedničkim primjedbama navode da su kao zasebni i neovisni vlasnici društva PostNord AB provele vlastite procjene gospodarske opravdanosti svojih dokapitalizacija. Stoga su njihove primjedbe o dokapitalizacijama sredstvima Danske i Švedske zasebno prikazane u odjeljcima 4.2. i 4.3.

(88) U prilogu svojim zajedničkim primjedbama Švedska i Danska dostavile su primjedbe društva PostNord AB na odluku o pokretanju postupka. Društvo PostNord AB tvrdi da su „danska i švedska vlada od društva PostNord AB zatražile da se očituje o dijelovima odluke o pokretanju postupka i podnescima trećih strana o prijenosima sredstava unutar grupe”. S obzirom na to da su Švedska i Danska dostavile primjedbe društva PostNord AB, Komisija te primjedbe smatra primjedbama Danske i Švedske.

4.1.1 *Dokapitalizacije čine tri zasebne mjere*

(89) Prvo, Švedska i Danska ističu da su tri dokapitalizacije zasebne mjere, ali i da je naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge dodijeljena društvu Post Danmark u razdoblju od 2017. do 2019. zasebna mjera. Tvrde da to proizlazi iz Sporazuma iz listopada, prema kojem je isplata naknade za obvezu pružanja univerzalne usluge koju je izvršila Danska bila preduvjet za dokapitalizaciju sredstvima Danske u iznosu od 267 milijuna SEK i sredstvima Švedske u iznosu od 400 milijuna SEK. Slično tomu, naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge bila je neophodna za procjenu grupe PostNord da će dokapitalizacija biti provedena u skladu s tržišnim uvjetima. Danska i Švedska smatraju da je uvjetovanje dokapitalizacije (u skladu s tržišnim uvjetima) plaćanjem spojive državne potpore u korist istog poduzetnika široko prihvaćena u ranijoj praksi odlučivanja Komisije ([45]).

(90) Drugo, Danska i Švedska slažu se s Komisijom da tri dokapitalizacije čine tri zasebne mjere. U tom pogledu tvrde da su zapažanja Komisije (odnosno činjenica da mjere dodjeljuju različiti ulagači s različitim troškovima financiranja, različitim zahtjevima u odnosu na povrat i postupkom odlučivanja, da mjere imaju različite korisnike i različite svrhe) primjerena i potvrđena presudom u predmetu *Grčka protiv Komisije* ([46]). U tom je predmetu Opći sud presudio da se Komisija trebala osloniti na sve relevantne činjenične i pravne elemente, a ne samo na njihov kontekst i kronološki redoslijed mjera.

([45]) Npr. Odluka Komisije br. C 20/2009 (ex N 763/2002) od 13. srpnja 2009., Belgija – La Poste, uvodne izjave 204. i 205.

([46]) Spojeni predmeti T-415/05, T-416/05 i T-423/05, *Grčka protiv Komisije*, EU:T:2010:386, točka 178., ECLI:EU:T:2010:386.

(91) Nadalje, Danska i Švedska naglašavaju da Švedska na danskom državnom području nije imala nikakve obveze koje proizlaze iz Direktive 97/67/EZ te stoga nije imala druge poticaje osim donošenja ekonomski opravdanih odluka o ulaganju koje se odnose na financiranje plana restrukturiranja društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord. Iz toga se može zaključiti da Švedska u pogledu društva Post Danmark ima isključivo komercijalni interes.

(92) Osim toga, Danska i Švedska objašnjavaju da se u sudskoj praksi priznaje da bi se nekoliko javnih tijela iste države članice trebalo smatrati pojedinačnim subjektima u tržišnom gospodarstvu ([47]). Stoga smatraju neospornim da se dvije države trebaju smatrati dvama zasebnim i pojedinačnim sudionicima na tržištu.

(93) Danska i Švedska smatraju da su one različiti ulagači, ali i da su one i grupa PostNord različiti ulagači. To osobito proizlazi iz analize profitabilnosti (ili smanjenja gubitaka) koju je grupa PostNord provela prije ulaganja u društvo Post Danmark i koja se razlikuje od analize koje su provele Danska i Švedska.

(94) Kad je riječ o dokapitalizacijama koje se dodjeljuju različitim korisnicima, Danska i Švedska smatraju da upućivanja zainteresiranih strana na Sporazum iz listopada, u kojem se društvo Post Danmark navodno navodi kao jedini korisnik, nisu utemeljena jer taj sporazum nije bio namijenjen utvrđivanju stvarnih korisnika državne potpore. Umjesto toga, Sporazum iz listopada bio je načelne prirode, što jasno proizlazi iz njegova teksta. Danska i Švedska objasnile su da njihove dokapitalizacije ne pritječu društvu Post Danmark te da stoga prvenstveno koriste društvu PostNord AB.

(95) Danska i Švedska objašnjavaju da je svaka moguća neizravna korist koju društvo Post Danmark može imati od dokapitalizacije previše neizravna da bi predstavljala prednost u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Osim toga, druga društva kćeri grupe PostNord ostvarila bi sličnu neizravnu prednost.

(96) Kad je riječ o mjerama koje imaju različite svrhe, Danska i Švedska prvo objašnjavaju da je grupa PostNord dokapitalizirala društvo Post Danmark kako bi olakšala provedbu plana rekonstruiranja i povećala vrijednosti njegovih dionica (ili smanjila potencijalne gubitke). Osim toga, Danska i Švedska svojim su dokapitalizacijama nastojale smanjiti rizik da cijela grupa PostNord izgubi rejting u investicijskom razredu i time zadržati ili povećati vrijednost njezinih dionica.

4.1.2 *Tri dokapitalizacije dodijeljene su na različite datume*

(97) Danska i Švedska smatraju da je važno da pojasne svoje nacionalne postupke donošenja odluka koji se primjenjuju na njihove dokapitalizacije i isprave odluku o pokretanju postupka u pogledu trenutka stvarne dodjele njihovih dokapitalizacija.

(98) U Danskoj svi troškovi ili rashodi koji nisu sadržani u državnom proračunu kako je opisan u godišnjem Zakonu o financijama moraju imati zasebnu zakonsku osnovu da bi bili pravno valjani. Odbor za financije parlamenta može pružiti takvu pravnu osnovu u obliku ministarskog dekreta (*Akstykke*) na zahtjev nadležnog ministarstva (u ovom slučaju Ministarstvo prometa, gradnje i stanovanja). Država nakon donošenja rezervira sredstva za cilj opisan u ministarskom dekretu, a ministarstvo može naknadno raspolagati sredstvima putem svojeg računa državne riznice pod uvjetima iz ministarskog dekreta. Donošenje ministarskog dekreta ne obvezuje ministarstvo da stavi sredstva na raspolaganje, već se njime samo utvrđuje pravna osnova za to. Ako ministarstvo ne iskoristi sredstva (na primjer, jer se transakcija ne može dovršiti, određeni projekti kasne ili su otkazani), ona se vraćaju u državnu riznicu. Ministarski dekret o dokapitalizaciji sredstvima Danske donesen je 17. svibnja 2018.

(99) U Švedskoj vlada mora dobiti mandat parlamenta za promjene u svojem portfelju društava, među ostalim i za dokapitalizacije. Takav mandat parlamenta omogućuje vladi da djeluje, ali je u pravilu ne obvezuje da djeluje u određenom trenutku ili na određeni način. Može proći dosta vremena od odobrenja parlamenta kojim se vladi omogućuje da djeluje od trenutka kad vlada zapravo djeluje, ako do toga uopće dođe. Krajem 2019. švedska vlada imala je nekoliko mandata za djelovanje koje je odlučila djelomično ili u cijelosti ne iskoristiti ([48]). Za dokapitalizaciju društva PostNord AB sredstvima Švedske potrebna je odluka vlade, a time i mandat parlamenta.

([47]) Predmet T-152/99, *HAMSA protiv Komisije*, EU:T:2002:188.; predmet T-284/15, *AlzChem protiv Komisije*, EU:T:2018:950.

([48]) Na primjer, parlament je još 17. prosinca 2009. (prop. 2009/10:54, bet. 2009/10:NU10, rskr 2009/10:162) donio prijedlog zakona kojim se vladi omogućuje da proda vlasništvo nad društvom Bilprovningen AB (društvo koje provodi tehničke preglede i registraciju motornih vozila i prikolica u Švedskoj).

(100) S obzirom na uvodne izjave od 97. do 99. Danska i Švedska razlikuju datum donošenja odluka o ulaganju (drugim riječima, sve ocjene spojivosti s tržištem trebale su biti provedene prije tog datuma), datum na koji su dodijeljene dokapitalizacije i datum na koji su one stavljene na raspolaganje ili isplaćene korisniku. Ta su tri trenutka prikazana na slici 3. koju su dostavile Danska i Švedska:

Slika 3.

Vremenski raspored triju dokapitalizacija

(101) Danska i Švedska objašnjavaju da iz slike 3. proizlazi:

(a) da je odluka o ulaganju sredstava Danske od 17. svibnja 2018. na koju se upućuje ministarski dekret iz uvodne izjave 98.;

(b) da je odluka o ulaganju sredstava Švedske od 29. studenoga 2018. ([49]) donesena nakon odluke parlamenta od 12. prosinca 2017. ([50]), kojom je vladi omogućeno da to učini;

(c) da je odluka o ulaganju društva PostNord od 11. lipnja 2018. donesena nakon sklapanja provedbenog sporazuma (vidjeti uvodnu izjavu 25.) i s time povezane odluke upravnog odbora donesene istog dana da bi dokapitalizacija bila ekonomski opravdana;

(d) da je Danska dokapitalizaciju dodijelila tek 10. prosinca 2018., kad je i isplaćena. Danska smatra da društvo PostNord AB prije tog datuma nije imalo zakonsko pravo primiti kapital. Danska smatra da ministarski dekret od 17. svibnja 2018. ne predstavlja obvezu Danske da dodijeli potporu (vidjeti uvodnu izjavu 98.);

(e) da je Švedska dodijelila dokapitalizaciju 29. studenoga 2018., na isti datum kad je donesena odluka o ulaganju;

(f) da je društvo PostNord dodijelilo dokapitalizaciju 11. lipnja 2018., na isti datum kad je donesena odluka o ulaganju. To je u skladu sa zaključcima Komisije iz uvodne izjave 82. odluke o pokretanju postupka;

(g) da je Danska 10. prosinca 2018. uplatila dokapitalizaciju, što je ujedno i datum dodjele;

([49]) Utbetalning av kapitaltillskott till PostNord AB (rskr 2017/18:114).
([50]) Prijedlog zakona koji je švedski parlament donio 12. prosinca 2017., prop. 2017/18:39, bet 2017/18:FiU28, rskr. 2017/18:114.

(h) da je Švedska 10. prosinca 2018. uplatila dokapitalizaciju;

(i) da je grupa PostNord 18. lipnja 2018. uplatila dokapitalizaciju (umanjenu za 150 milijuna DKK koji su već bili uplaćeni 4. travnja 2018.) na isti datum na koji je plaćena i naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge odobrena u predmetu SA.47707.

4.1.3 *Dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord ne uključuje državnu potporu*

4.1.3.1 Zajedničke primjedbe Danske i Švedske o pripisivosti, državnim sredstvima i narušavanju tržišnog natjecanja

(102) Danska i švedska tijela tvrde da je dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord samo prijenos sredstava unutar istog poduzetnika (odnosno grupe PostNord) i da se njome ne utječe na uvjete tržišnog natjecanja na tržištu ([51]) jer je društvo Post Danmark već bilo prisutno i poslovalo na tržištu.

(103) U tom smislu Danska i Švedska objašnjavaju da iz presude Suda u predmetu *ENEA* proizlazi da se „sredstva javnih poduzetnika mogu smatrati državnim sredstvima ako država izvršavanjem svojeg prevladavajućeg utjecaja može usmjeriti njihovu upotrebu radi financiranja prednosti u korist drugih poduzetnika" (isticanje su dodala danska i švedska tijela) ([52]).

(104) Međutim, u ovom predmetu danska i švedska tijela smatraju da ni Danska ni Švedska nisu mogle usmjeriti upotrebu sredstava grupe PostNord u korist društva Post Danmark te, što je još važnije, da prijenos sredstava između različitih subjekata unutar grupe PostNord (kao što je dokapitalizacija sredstvima grupe) ne predstavlja prednost „u korist drugih poduzetnika" ([53]), već samo prijenos unutar istog poduzetnika (PostNord).

(105) Osim toga, danska i švedska tijela objašnjavaju, ponovno upućujući na predmet *ENEA* ([54]), da PostNord AB nije „postupao u skladu s uputama javnih tijela" te se stoga njegovi postupci ne mogu pripisati Danskoj ili Švedskoj.

(106) U tom kontekstu Danska i Švedska tvrde i da iz sudske prakse Unije u predmetu *Stardust Marine* proizlazi da, ako odluke donose javna poduzeća, sama činjenica da je javno poduzeće pod nadzorom države nije dovoljna da bi se mjere koje je poduzeo taj poduzetnik mogle pripisati državi. Naime, mora se dokazati da se može smatrati da su javna tijela sudjelovala u donošenju mjere te da se iz skupa pokazatelja može izvući zaključak da se ta mjera može pripisati državi ([55]).

(107) Danska i švedska tijela objašnjavaju da je prijenos od 150 milijuna DKK izvršen 4. travnja 2018. kako bi se osiguralo da društvo Post Danmark može nastaviti s radom dok se čekalo da Komisija donese očekivano odobrenje naknade za obvezu pružanja univerzalne usluge i da grupa PostNord započne s provedbom plana restrukturiranja, uključujući uplatu dokapitalizacije sredstvima grupe PostNord. Nadalje, nema dokaza da su Danska i Švedska na bilo koji način bile uključene u odluku o prijenosu 150 milijuna DKK.

(108) Kad je riječ o prijenosima izvršenima u lipnju 2018. i veljači 2019., ti su doprinosi bili dio odluke društva PostNord AB od 11. lipnja 2018. o provedbi plana restrukturiranja (datum provedbenog sporazuma, vidjeti uvodnu izjavu 25.). Nadalje, kad je riječ o tim dvama prijenosima, Danska i Švedska tvrde da nema dokaza da su sudjelovale u donošenju odluke društva PostNord AB da nastavi s planom restrukturiranja (uključujući interne prijenose izvršene 18. lipnja 2018. i 4. veljače 2019.), osim u svojstvu dioničara društva PostNord AB. Stoga Danska i Švedska

([51]) Spojeni predmeti C-341/06 P i C-342/06 P, *Chronopost i La Poste protiv UFEX i drugih (Ufex II)*, EU:C:2008:375, točke 129.–131.
([52]) Predmet C-329/15, *ENEA S.A. protiv Prezes Urzędu Regulacji Energetyki*, ECLI:EU:C:2017:671, točka 31.
([53]) Predmet C-329/15, *ENEA S.A. protiv Prezes Urzędu Regulacji Energetyki*, ECLI:EU:C:2017:671, točka 31.
([54]) *Ibid.*, točka 34.
([55]) Predmet C-482/99, *Francuska Republika protiv Komisije Europskih zajednica (Stardust Marine)*, ECLI:EU:C:2002:294, točke 52. i 55. Vidjeti i mišljenje nezavisnog odvjetnika Saumandsgaarda Øea, predmet C-329/15, *ENEA S.A. w Poznaniu protiv Prezes Urzędu Regulacji*, ECLI:EU:C:2017:233, točke 99. i 100.

smatraju da je Komisija u uvodnoj izjavi 87. odluke o pokretanju postupka pogrešno navela da se interni prijenos kapitala može pripisati Danskoj i Švedskoj jer je bio dio Sporazuma iz listopada. U tom pogledu Danska i Švedska tvrde da su Sporazumom iz listopada obuhvaćena samo dva vlasnika (Danska i Švedska), a ne i grupa PostNord.

(109) Osim toga, Danska i Švedska tvrde da se navođenjem, u točkama 1. i 4. Sporazuma iz listopada, namjere društva PostNord AB da provede novi model proizvodnje i s time povezane dokapitalizacije društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord samo utvrđuje činjenični kontekst tog sporazuma. To ne znači da se odluka društva PostNord AB o provedbi plana restrukturiranja mogla pripisati Danskoj i Švedskoj. Tom zaključku u prilog govore sljedeće činjenice:

(a) na inicijativu društva PostNord AB plan restrukturiranja izrađen je već u jesen 2016.;

(b) interni prijenos kapitala društvu Post Danmark izvršen je još u veljači 2017.; i

(c) analize i procjene stanja i poslovnog plana društva Post Danmark provelo je društvo PostNord AB, a ne Danska i Švedska.

(110) Danska i Švedska tvrde da činjenica da je naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge koju dodjeljuje Danska bila uvjetovana provedbom plana restrukturiranja (točka 9. sporazuma iz listopada) samo dodatno potvrđuje da je odluku o provedbi tog plana restrukturiranja donijelo društvo PostNord AB jer bi taj uvjet bio nepotreban da je društvo PostNord AB već bilo obvezno to učiniti.

4.1.3.2 Zajedničke primjedbe Danske i Švedske o nepostojanju prednosti

(111) Danska i Švedska tvrde da je grupa PostNord dokapitalizaciju društva Post Danmark provela u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu. Odluka društva PostNord o provedbi internih prijenosa kapitala temeljila se na metodama koje su u skladu s tržišnom praksom, kao što su analiza diskontiranog novčanog toka, model procjene kapitalne imovine i WACC.

(112) Konkretno, Danska i Švedska tvrde da su stope rasta društva Post Danmark za tržište dostave pisama ([…] % godišnje), tržište logistike ([…] %) i ukupni (kombinirani) rast (odnosno, očekuje se da će 2026. dosegnuti […] %, a nakon 2026. […] %) pretpostavljene u modelu diskontiranog novčanog toka bile konzervativne. To se temelji na očekivanjima da će poslovanje u sektoru logistike rasti uz minimalnu stopu temeljnog rasta BDP-a te da će se smanjenje poslovanja u sektoru dostave pisama usporiti do 2022. i stabilizirati 2026. Predviđene stope rasta temeljile su se na kretanjima u tim sektorima u posljednjih nekoliko godina, a u izračunu su uzeti u obzir predviđena inflacija i povećanje broja stanovnika. Pretpostavka da će se smanjenje opsega poslovanja u sektoru dostave pisama usporiti do 2022. temeljila se na činjenici da je veći dio danske pošte već digitaliziran (približno 80 % od ukupne količine u usporedbi s 2001.) i pretpostavci da će se preostali dio pošte digitalizirati znatno sporije od prvog znatno većeg dijela ([56]).

(113) Osim toga, Danska i Švedska tvrde da bi u scenariju u kojem bi društvo Post Danmark otišlo u stečaj tržište sumnjalo u sposobnost i spremnost grupe PostNord da pruži potporu preostalim društvima kćerima. U takvom bi se scenariju kreditni rejting u sjeni društva PostNord AB znatno smanjio i prešao iz niže razine investicijskog razreda u području […] u spekulativni razred u području […]. To bi odgovaralo rasponu između […] obveznice i […] obveznice od […] baznih bodova (BPS) ili ekvivalentu od […] % prinosa. U tom pogledu Danska i Švedska smatraju da je pretpostavka povećanja troškova zaduživanja od […] % u scenariju stečaja konzervativna. Istodobno su povećani troškovi zaduživanja izračunani na temelju […] SEK u bruto dugu, što se smatra prosječnim saldom obveza koje nose kamate potrebnih u razdoblju od 2018. do 2026. za financiranje grupe PostNord u scenariju stečaja društva Post Danmark.

(114) Danska i Švedska tvrde da bi u slučaju stečaja društva Post Danmark grupa PostNord izgubila konkurentsku prednost mreže koja obuhvaća cijelu nordijsku regiju zajedno s kombiniranim sinergijama u trenutačnom modelu proizvodnje. To bi dovelo do gubitka prihoda od […] % aktivnosti društva PostNord u nordijskoj regiji do 2026. (indeks s inflacijom i povećanjem poslovanja u sektoru dostave paketa) u iznosu od […] milijuna SEK, dok bi odgovarajući učinak na dobit prije kamata, poreza, otpisa i amortizacije („EBITDA”) iznosio […] %.

([56]) Pretpostavke su se temeljile na informacijama iz izvješća o e-trgovini u Danskoj iz 2017., koje je objavilo udruženje Ecommerce Foundation, i izvješća o e-trgovini iz 2017., koje je izdala Danska gospodarska komora.

(115) Danska i Švedska dostavile su dvije detaljne kvantitativne analize kako bi dokazale spojivost dokapitalizacije sredstvima grupe PostNord s tržištem. U tim se analizama objašnjavaju izračuni koje je grupa PostNord izvršila prije ulaganja. Obje analize provedene su prema modelima diskontiranog novčanog toka koji se temelje na predviđanjima troškova i prihoda diskontiranih u odnosu na trenutak ulaganja kako bi se utvrdila ukupna profitabilnost tog ulaganja. Glavna razlika između tih dviju analiza je vrsta dobiti koja se u njima uzima u obzir.

(116) U prvoj analizi (koja je prikazana u **tablici 2.**) najprije se izračunava vrijednost poduzeća kako bi se izračunala vrijednost vlasničkog kapitala. Sastoji se od modela diskontiranog novčanog toka koji se odnosi na slobodne novčane tokove koji se ostvaruju na razini društva Post Danmark u cjelini, odnosno dobiti koja se može raspodijeliti za otplatu duga i isplatu dioničarima (slobodni novčani tokovi društvu), a koja se diskontira za WACC društva Post Danmark. Osim te dobiti, ta analiza uključuje moguće gubitke koje bi grupa PostNord imala u protučinjeničnom scenariju u kojem bi društvo Post Danmark proglasilo stečaj. Ti gubici uključuju, među ostalim, veće troškove kamata zbog mogućih dvojbi povezanih sa sposobnošću društva grupe PostNord da servisira svoj dug, prihode koji proizlaze iz sinergija između društva Post Danmark i drugih aktivnosti grupe PostNord te prihode koje grupa PostNord ostvaruje od društva Post Danmark kao naknadu za troškove na razini grupe (kao što su […] i […] troškovi). Vrijednost vlasničkog kapitala izračunava se oduzimanjem neto duga od vrijednosti poduzeća.

Tablica 2.

Post Danmark A/S – evaluacijski model diskontiranog novčanog toka za dokapitalizaciju sredstvima grupe PostNord – vrijednost poduzeća/društva

(iznosi u milijunima DKK)

	201-8.	**201-9.**	**2020.**	**202-1.**	**202-2.**	**202-3.**	**202-4.**	**202-5.**	**202-6.**	**Pretpostavke za izračun završne vrijednosti poduzeća**
EBITDA	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**
Kapitalni rashodi	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Promjena u neto obrtnom kapitalu	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Dokapitalizacija povezana s obvezom pružanja univerzalne usluge	1 161									
Neto povećanje pričuva	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Porez na EBIT	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
FCFF (uključujući naknadu za obvezu pružanja univerzalne usluge) (slobodni novčani tok društvu)	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**

WACC	[…] %
Završna stopa rasta FCFF-a	[…] %
Završna vrijednost poduzeća/društva	[…]

Sadašnja vrijednost FCFF-a	(A)	[…]
Sadašnja završna vrijednost poduzeća/društva	(B)	[…]
Vrijednost poduzeća/društva	**(C)=(A)+(B)**	**[…]**
Neto dugovanja	(D)	[…]
Vrijednost vlasničkog kapitala	**(E)=(C)–(D)**	**[…]**
Sadašnja vrijednost učinka stečaja	(F)	[…]
Gubici vlasničkog kapitala grupe PostNord u scenariju likvidacije društva Post Danmark	***(G)=(F)–(E)***	***[…]***
Dokapitalizacija sredstvima grupe PostNord	**(H)**	**– 2 339**

(117) Danska i Švedska smatraju da iz tablice 2. proizlazi da bi, ako bi se ostvario scenarij likvidacije društva Post Danmark, gubici grupe PostNord (s obzirom na to da je jedini dioničar) (odnosno gubici vlasničkog kapitala „G”) u iznosu od […] milijuna DKK bili veći od troška te dokapitalizacije („H”) za grupu PostNord u iznosu od 2 339 milijuna DKK radi podupiranja društva Post Danmark.

(118) Druga kvantitativna analiza (koja je prikazana u **tablici 3.**) usmjerena je izravno na vrijednost vlasničkog kapitala, a sastoji se od primjene metode diskontiranog novčanog toka koja se temelji na dobiti koju ostvaruje samo vlasnik društva Post Danmark, odnosno grupa PostNord. Polazna točka metode diskontiranog novčanog toka vlasničkom kapitalu isti su slobodni novčani tokovi prema društvu upotrijebljeni u prvoj analizi, od kojih se potom oduzimaju troškovi kamatne stope na dug, povrat zajmova i priljevi novca iz novih kredita na razini društva Post Danmark, te se tako dobivaju slobodni novčani tokovi vlasničkom kapitalu. Ovaj slobodni novčani tok diskontira se za trošak vlasničkog kapitala vlasnika (grupa PostNord). Slično kao i u prvoj analizi, u izračunu vrijednosti vlasničkog kapitala koji je dostavila Danska uzimaju se u obzir negativni učinci na grupu PostNord u protučinjeničnom scenariju.

Tablica 3.

Post Danmark A/S – evaluacijski model diskontiranog novčanog toka za dokapitalizaciju sredstvima grupe PostNord – vrijednost vlasničkog kapitala

(iznosi u milijunima DKK)

	2018.	**201-9.**	**202-0.**	**202-1.**	**202-2.**	**202-3.**	**202-4.**	**202-5.**	**202-6.**	**Pretpostavka završne vrijednosti vlasničkog kapitala**
FCFF (uključujući naknadu za obvezu pružanja univerzalne usluge) (slobodni novčani tok društvu)	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**
Dokapitalizacija povezana s obvezom pružanja univerzalne usluge	– 1 161									
Slobodni novčani tok društvu (bez naknade za obvezu pružanja univerzalne usluge)	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**
Promjena neto zaduženja	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	
Troškovi kamata	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Razlika u porezu između slobodnog novčanog toka društvu i slobodnog novčanog toka vlasničkom kapitalu	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Dokapitalizacija povezana s obvezom pružanja univerzalne usluge	1 161									
FCFE (uključujući obvezu pružanja univerzalne usluge) (slobodni novčani tok vlasničkom kapitalu)	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**

Trošak vlasničkog kapitala	[…] %
Završna stopa rasta FCFE-a	[…] %
Završna vrijednost vlasničkog kapitala	[…]

Sadašnja vrijednost FCFE-a	(A)	[…]
Sadašnja završna vrijednost vlasničkog kapitala	(B)	[…]
Vrijednost vlasničkog kapitala	**(E)=(A)+(B)**	**[…]**
Sadašnja vrijednost učinka stečaja	(F)	[…]
Gubici vlasničkog kapitala grupe PostNord u scenariju likvidacije društva Post Danmark	***(G)=(F)–(E)***	***[…]***
Dokapitalizacija sredstvima grupe PostNord	**(H)**	**– 2 339**

(119) Danska i Švedska smatraju da iz tablice 3. proizlazi da bi, ako bi se ostvario scenarij likvidacije društva Post Danmark, gubici grupe PostNord (s obzirom na to da je jedini dioničar) (odnosno gubici vlasničkog kapitala „G") u iznosu od […] milijuna DKK bili veći od troška te dokapitalizacije („H") za grupu PostNord u iznosu od 2 339 milijuna DKK radi podupiranja društva Post Danmark.

(120) Danska i Švedska tvrde da obje analize navedene u uvodnim izjavama 116. i 118. dokazuju spojivost dokapitalizacije koju je provela grupa PostNord s tržištem jer je sadašnja vrijednost gubitaka izbjegnutih dokapitalizacijom veća od troška te dokapitalizacije.

(121) Iz iste analize vidljivo je (kako je prikazano u **tablici 4.**) i da bi unutarnja stopa povrata („IRR") od […] % dokapitalizacije društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord premašila minimalni povrat koji bi zahtijevao subjekt u tržišnom gospodarstvu, odnosno trošak vlasničkog kapitala od […] %, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 148.

Tablica 4.

Post Danmark A/S – evaluacijski model unutarnje stope povrata za dokapitalizaciju sredstvima grupe PostNord

Bilanca stanja na kraju razdoblja

Datum novčanog toka	31. prosinca 2017.	30.lipnja 2018.	30.lipnja 2019.	29.lipnja 2020.	29.lipnja 2021.	30.lipnja 2022.	30.lipnja 2023.	29.lipnja 2024.	29.lipnja 2025.	30.lipnja 2026.	Završna vrijednost vlasničkog kapitala
Neto obrtni kapital	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	
Trajna materijalna sredstva	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	
Obrtni kapital za financiranje	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	
Slobodni novčani tok vlasničkom kapitalu (uključujući naknadu za obvezu pružanja univerzalne usluge)		**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	
Višak gotovine	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	
Financijska nepokretna imovina	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	
Pričuve	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	
Zajmovi kreditnim institucijama	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	
Neto financijska imovina i obveze	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	**[…]**	
Vlasnički kapital	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	
Dokapitalizacije ulagača (–)/dividende (+)		*– 2 339*	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

Unutarnja stopa povrata vlasničkog kapitala	***[…] %***
Trošak vlasničkog kapitala	**[…] %**

(122) Danska i Švedska tvrde da su primijenjene pretpostavke u modelima diskontiranog novčanog toka bile oprezne i konzervativne jer, kako je vidljivo iz uzorka stopa WACC-a usporedivih društava iz poštanskog sektora, WACC od […] % upotrijebljen u modelu diskontiranog novčanog toka iznosi […] postotnih bodova […] nego za usporedive subjekte. Nadalje, predviđanja profitabilnosti razumna su i potkrijepljena istraživanjima tržišta ([57]), dok su pretpostavke o stopama rasta prihoda i profitabilnosti društva Post Danmark uspoređene s uzorkom društava usporedivih s društvom Post Danmark ([58]).

([57]) Izvješće Danske gospodarske komore o e-trgovini 2017., Izvješće o e-trgovini za Dansku iz 2017. organizacije Ecommerce Foundation, indeks za sektor dostave paketa društva Pitney Bowes, https://www.pitneybowes.com/us/shipping-index.html, anketa o e-trgovini „eBaromentern 2018", https://dhandel.se/kunskapsbanken/e-barometern-arsrapport-2018/, IPC, Globalno izvješće o poštanskoj industriji, studeni 2019.

([58]) Društva usporediva s društvom Post Danmark koja su uzeta u obzir: CTT-Correios De Portugal, S.A.; Deutsche Post AG; Bpost SA/NV; Österreichische Post AG; PostNL N.V.; Royal Mail plc; DX (Group) plc; FedEx Corporation; Kuehne + Nagel International AG; United Parcel Service, Inc; DSV Panalpina A/S; XPO Logistics, Inc.

4.1.4 *Dokapitalizacija grupe PostNord AB sredstvima Danske i Švedske ne uključuju državnu potporu*

(123) Kad je riječ o tome jesu li Danska i Švedska kao vlasnici i ulagači društva PostNord AB trebale točno utvrditi koliko je vjerojatno da bi društvo PostNord AB bez dokapitalizacije izgubilo rejting u investicijskom razredu, obje države tvrde da je takav zahtjev vrlo spekulativan. Nadalje, smatraju da usporedivi vlasnici koji razmatraju hoće li ulagati u vlastito društvo (kao što Danska i Švedska tvrde da su učinile) dobro poznaju vlastita poduzeća, ali možda nisu nužno izričito i detaljno opisali, izračunali i dokumentirali sve te učinke prije konkretnog ulaganja. Zahtijevanje takve dokumentacije znatno bi premašilo dokumentaciju koju bi uobičajeni sudionici na tržištu izradili prije takvih ulaganja. Privatni poduzetnici u sličnim situacijama obično bi se vodili tzv. pravilom poslovne prosudbe, odnosno standardom prema kojem je uprava poduzetnika odgovorna za svoje odluke. U skladu s tim pravilom ključno je pitanje je li osnova za odluku bila razumna i je li odluka donesena u interesu poduzetnika.

(124) Švedska i Danska tvrde da su razlozi za donošenje odluke o dokapitalizaciji društva PostNord AB bili razumni, dostatni i slični onima koje bi usporedivi privatni ulagač zahtijevao, i to iz sljedećih razloga:

(a) prije donošenja odluka o ulaganju Danska i Švedska savjetovale su se s vanjskim financijskim savjetnicima koji su proveli ekonomske procjene spojivosti s tržištem i preporučili dokapitalizaciju;

(b) Danska i Švedska dokazale su da su dokapitalizacije bila opravdana ulaganja kvantificiranjem predviđenih troškova do kojih bi došlo bez dokapitalizacija i dodatnim kvalitativnim procjenama pozitivnih i negativnih učinaka dokapitalizacija; i

(c) Danska i Švedska dokazale su da nisu imale druge poticaje za ulaganje u društvo PostNord AB osim donošenja ekonomski opravdanih odluka o ulaganju povezanih s financiranjem provedbe plana restrukturiranja društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord.

(125) Danska i Švedska smatraju da analiza diskontiranog novčanog toka pokazuje da njihova ulaganja imaju pozitivan povrat u obliku stvaranja vrijednosti jer bi se vrijednost društva PostNord AB u slučaju gubitka rejtinga u investicijskom razredu smanjila za 1 071 milijuna SEK. To bi premašilo stvarne ukupne troškove koje su Danska i Švedska imale u iznosu od 667 milijuna SEK, odnosno ukupni iznos dokapitalizacija njihovim sredstvima. Zaključke su temeljile na učincima svojih ulaganja na vrijednost društva PostNord AB i na cilj zaštite svoje vrijednosti kao dioničara (odnosno na vrijednost vlasničkog kapitala od […] SEK), a, kako su tvrdile, načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu ne zahtijeva se da vlasnici provode ekonomske procjene na temelju protučinjeničnog scenarija u kojem bi društvo PostNord AB bilo likvidirano.

(126) Osim toga, Danska i Švedska tvrde da su, čak i ako to nije izričito navedeno u ekonomskim analizama vlasnika, bile detaljno upoznate s potrebama za refinanciranjem društva PostNord. Nadalje, Danska i Švedska angažirale su financijske savjetnike (SEB i Rothschild), koji su proveli temeljite analize financijskog stanja društva PostNord. U tim je analizama uzeto u obzir dospijeće zajmova koje treba refinancirati. Stoga Danska i Švedska smatraju da je pretpostavka da je grupi PostNord trebalo znatno refinanciranje i da joj je zbog toga bilo osobito važno da zadrži rejting u investicijskom razredu kako bi imala pristup kreditnom tržištu i mogla birati najprikladnije i najpovoljnije izvore financiranja bila pravilno opravdana.

(127) Naposljetku, Danska i Švedska tvrde da, iako nisu potrebni za procjenu načela subjekta u tržišnom gospodarstvu, *ex post* dokazi, kao što je prinos obveznica koje su izdali PostNord i druga usporediva društva 2018. i 2019., pokazuju da su dokapitalizacije doista bile spojive s tržištem i da su se bez dokapitalizacije troškovi kamata mogli povećati za […] baznih bodova.

4.2 **Primjedbe Danske na odluku o pokretanju postupka**

(128) Pojedinačne primjedbe Danske odnose se samo na dokapitalizacije vlastitim sredstvima i sredstvima Švedske. Danska tvrdi da procjena vjerojatnosti da će društvo PostNord AB izgubiti status investicijskog razreda s dokapitalizacijom vlastitim sredstvima i sredstvima Švedske ili bez nje nije bila eksplicitna, već implicitna u ocjeni danskih tijela koja je provedena prije njihove odluke o ulaganju. Prema procjeni, bilo je vjerojatno (tj. od […] % do […] % sigurno) da bi društvo PostNord AB izgubilo rejting investicijskog razreda bez dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske.

(129) Dokapitalizacijom sredstvima Danske i Švedske u iznosu od 667 milijuna SEK osiguralo bi se da koeficijent neto duga i EBITDA-e u narednim godinama ostane ispod […], što je razina koju financijsko tržište obično zahtijeva za ulazak u investicijski razred. Osim toga, dokapitalizacija sredstvima vlasnika sama po sebi ojačala bi kreditnu sposobnost društva jer bi signalizirala financijskim tržištima da su vlasnici izvršili procjenu i vjerovali u buduće financijske rezultate društva PostNord AB.

(130) Danska tvrdi da ne bi bila uobičajena tržišna praksa da se nastavi s točnim financijskim izračunom protučinjeničnih i činjeničnih scenarija kojima se procjenjuje hoće li društvo PostNord AB zadržati kreditni rejting isključivo zbog dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske jer bi se s obzirom na operativno restrukturiranje društva Post Danmark moglo očekivati da će se kreditna sposobnost društva PostNord AB u svakom slučaju postupno poboljšati.

(131) Međutim, Danska ujedno smatra da je u analizi društva Rothschild naveden ilustrativan, ali realističan primjer mogućih gubitaka društva PostNord AB kad bi se njegov rejting spustio u neinvesticijski razred na temelju ukupnih obveza koje su postojale 2017. (odnosno […] SEK) i s dospijećem od […] godina. Iz te je analize vidljivo da je društvo PostNord AB moralo zadržati rejting u investicijskom razredu kako bi osiguralo niske kamate za refinanciranje obveza koje dospijevaju u bliskoj budućnosti. Analizom je stoga utvrđeno da bi realističan rizik od gubitka vrijednosti društva PostNord AB zbog povećanih troškova ulaganja potaknuo svakog privatnog vlasnika ulagača da u sličnim okolnostima provede dokapitalizaciju bez onoliko detaljne procjene koju zahtijeva Komisija.

(132) Danska tvrdi i da se ne može točno odrediti koliko dugo će se rejting društva PostNord AB zadržati u investicijskom razredu zbog dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske. Međutim, budući da je većinu obveza društva PostNord AB trebalo refinancirati u razdoblju od 2018. do 2019., bilo je ključno da društvo PostNord AB u tom razdoblju zadrži rejting investicijskog razreda. Nadalje, društvo PostNord AB posluje na tržištu koje prolazi kroz znatne promjene, što znači da će se na financijskim tržištima vjerojatno primjenjivati stroži kriteriji za utvrđivanje razlike između investicijskog i neinvesticijskog razreda te da će uvjeti na tim tržištima biti manje fleksibilni u odnosu na koeficijent neto duga i EBITDA-e. U tim okolnostima trebalo bi biti važno zadržati rejting društva PostNord AB u investicijskom razredu nekoliko godina, čak i nakon dovršetka restrukturiranja društva Post Danmark.

(133) Danska tvrdi da je koeficijent neto duga i EBITDA-e jedan od najvažnijih financijskih parametara koji agencije za kreditni rejting koriste za utvrđivanje rizika neispunjenja obveza izdavatelja te bi stoga zadržavanje tog specifičnog koeficijenta ispod određenog praga bilo od presudne važnosti za zadržavanje rejtinga društva PostNord AB u investicijskom razredu. Istodobno financijska tržišta kreditne procjene mogu temeljiti samo na očekivanim budućim rezultatima, primjerice na vjerojatnosti uspješnog restrukturiranja društva Post Danmark. U tom bi kontekstu dokapitalizacije društva PostNord AB sredstvima Danske i Švedske pozitivno utjecale na procjenu tržišnog rizika.

4.3 **Primjedbe Švedske na odluku o pokretanju postupka**

(134) Pojedinačne primjedbe Švedske odnose se samo na dokapitalizacije vlastitim sredstvima i sredstvima Danske. Švedska tvrdi da bi se u slučaju da je grupa PostNord prenijela kapital društvu Post Danmark, a da Danska nije isplatila naknadu za obvezu pružanja univerzalne usluge ili da nije bilo dokapitalizacije društva PostNord AB sredstvima dioničara, potrošila tolika količina financijskih sredstava grupe PostNord da bi cijela grupa bila izložena riziku.

(135) Švedska procjenjuje da nije sigurno kakav bi bio cjelokupni učinak stečaja društva Post Danmark na vrijednost vlasničkog kapitala udjela Švedske u društvu PostNord AB, ali se procjenjuje da bi bio štetan.

(136) Švedska tvrdi da bi bez dokapitalizacije i naknade za obvezu pružanja univerzalne usluge za društvo Post Danmark grupa PostNord dobila rejting neinvesticijskog razreda sa znatnim financijskim rizikom, povećanim troškovima zaduživanja i ograničenom financijskom fleksibilnošću. Niži rejting mogao bi, među ostalim, dovesti do negativnih učinaka na odnose s kupcima i dobavljačima, nemogućnosti zadržavanja talentiranih zaposlenika te drugih signalizacijskih učinaka zbog nepostojanja potpore vlasnika (u obliku kapitala). Stoga je Švedska smatrala da je ključno osigurati razinu financijskog rizika koja odgovara kreditnom rejtingu kvalitete investicijskog razreda […] ili približne kvalitete, što je usporedivo sa sličnim društvima.

(137) Švedska na temelju analize diskontiranog novčanog toka zaključuje da se, uključujući potporu Danske u iznosu od 1 533 milijuna SEK povezanu s naknadom za obvezu pružanja univerzalne usluge za razdoblje od 2017. do 2019., neto sadašnja vrijednost danskog poduzeća povećava s […] SEK na […] SEK, zbog čega se povećava vrijednost vlasničkog kapitala dioničara. Povećanje vrijednosti vlasničkog kapitala Švedske u svojstvu dioničara od […] SEK očito premašuje njezino ulaganje od 400 milijuna SEK, što pokazuje da je odluka Švedske o dokapitalizaciji društva PostNord AB bila u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu.

4.4 **Primjedbe Danske i Švedske na primjedbe trećih strana**

4.4.1 *Tri dokapitalizacije čine tri zasebne mjere, a ne jednu mjeru*

(138) Iz razloga objašnjenih u odjeljku 4.1.1. Danska i Švedska ne slažu se s ITD-om i ostalim trećim stranama da bi tri dokapitalizacije trebalo smatrati jednom mjerom. Danska i Švedska ujedno ističu, s obzirom na uvodnu izjavu 75. odluke o pokretanju postupka, da je naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge za razdoblje od 2017. do 2019. zasebna mjera.

(139) Danska i Švedska osobito smatraju da se ne može prihvatiti tvrdnja ITD-a da bi radi odgovora na pitanje treba li nekoliko mjera analizirati zasebno trebalo razmotriti „financijski položaj korisnika, a ne ulagačâ". Danska i Švedska smatraju da bi ocjena je li ulaganje u skladu načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu trebala ovisiti o ekonomskoj opravdanosti iz perspektive svakog ulagača ([59]).

(140) Kad je riječ o svrsi triju dokapitalizacija i argumenta ITD-a da navodni manjak financijskih sredstava zbog razlike između procijenjenih troškova novog modela proizvodnje (odnosno 5 milijardi SEK prema sporazumu iz listopada) i dokapitalizacije sredstvima grupe PostNord u iznosu od 2,339 milijardi DKK upućuje na to da su dokapitalizacije sredstvima Švedske i Danske zapravo namijenjene i za financiranje plana restrukturiranja ([60]), Danska i Švedska ističu da procijenjeni troškovi novog modela proizvodnje, kako je navedeno u Sporazumu iz listopada, nisu jednaki potrebi za kapitalom jer procijenjeni troškovi uključuju predviđene operativne gubitke samog društva Post Danmark što smanjuje potrebu za kapitalom.

(141) Kad je riječ o tvrdnji ITD-a da je krajnji korisnik svih triju dokapitalizacija društvo Post Danmark (vidjeti uvodnu izjavu 58.), Danska i Švedska napominju da cilj Sporazuma iz listopada nije utvrđivanje stvarnog korisnika državne potpore. Riječ je o sporazumu o načelima, a iz njegove provedbe proizašle su zakonski obvezujuće obveze prema društvu PostNord AB.

4.4.2 *Tri dokapitalizacije nisu dodijeljene na dan sklapanja Sporazuma iz listopada*

(142) Iz razloga objašnjenih u odjeljku 4.1.2. Danska i Švedska ne slažu se ni sa stajalištem ITD-a da su tri dokapitalizacije dodijeljene na datum sklapanja Sporazuma iz listopada. Kad objašnjavaju da se mjera može smatrati dodijeljenom samo zakonski obvezujućim aktom kojim se nadležno nacionalno tijelo obvezuje dodijeliti mjeru primatelju bezuvjetnim i zakonski obvezujućim obećanjem ili ako su ispunjeni svi uvjeti za dobivanje potpore te se može utvrditi primatelj potpore, Danska i Švedska pozivaju se na uvjete navedene u presudama u predmetima *Magdeburger Mühlenwerke* i *BSCA* ([61]).

([59]) Danska i Švedska u tom smislu upućuju na, na primjer: predmet T-152/99, *HAMSA protiv Komisije*, EU:T:2002:188 i Odluku Komisije (EU) 2018/261/EU od 22. siječnja 2014. o mjerama potpore SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C), SA.32016 (2011/C) koje provodi regija Sardinija u korist Saremara, SL L 49, 22.2.2018., str. 22, uvodna izjava 243.

([60]) Vidjeti uvodnu izjavu 55. točku (b).

([61]) Predmet C-129/12, *Magdeburger Mühlenwerke GmbH protiv Finanzamt Magdeburg*, EU:C:2013:200, točke 40. i 41.; predmet T-818/14, *Brussels South Charleroi Airport (BSCA) protiv Europske komisije*, EU:T:2018:33, točka 72. i sadržana upućivanja).

(143) Danska i Švedska smatraju da Sporazum iz listopada ne ispunjava nijedan od ta tri uvjeta iz sljedećih razloga:

(a) Sporazum iz listopada nije zakonski obvezujući te se njime Danska i Švedska nisu obvezale dodijeliti dokapitalizacije. Konkretno, Sporazum iz listopada je načelni ([62]) sporazum između dviju država, a ne iskaz zakonski obvezujuće obveze prema društvu PostNord AB;

(b) Sporazum iz listopada bio je uvjetovan jer zahtijeva nekoliko provedbenih mjera. Danska i Švedska u tom smislu upućuju na potrebu za dobivanjem suglasnosti svojih vlada i parlamenata. Bez njihove suglasnosti Danska i Švedska mogle bi u bilo kojem trenutku odustati od Sporazuma bez pravnih posljedica. Čak ni odobrenje njihovih parlamenata ne bi bilo dovoljno jer se njime vlade ne obvezuju na prijenos kapitala (vidjeti uvodne izjave 98. i 99.). Osim toga, o elementima državne potpore iz Sporazuma iz listopada trebalo je obavijestiti Komisiju te ih je ona trebala odobriti. Nadalje, kako bi se isplata naknade za obvezu pružanja univerzalne usluge uvjetovala njezinim korištenjem za raskid ugovora o radu s bivšim državnim službenicima, bilo je potrebno sklopiti provedbeni sporazum ([63]) između Danske i društva PostNord AB. Isti sporazum sadržava odredbe kojima se društvo PostNord obvezuje na provedbu dokapitalizacije društva Post Danmark vlastitim sredstvima (uvodna izjava 25.). Države isto tako smatraju da se u tekstu Sporazuma iz listopada podupire potreba za provedbenim mjerama, na primjer, „ta se ulaganja trebaju izvršiti kao ulaganje kapitala u društvo po tržišnim uvjetima bez izdavanja novih dionica". Danska i Švedska smatraju da su dokapitalizacije uvjetovane tržišnim uvjetima, što zahtijeva daljnju analizu toga bi li to bilo moguće ([64]);

(c) u Sporazumu iz listopada nisu navedeni korisnici jer stvarni korisnik državnih dokapitalizacija nije isti onaj koji je naveden u tom sporazumu.

(144) Nadalje, države smatraju nevažnom tvrdnju ITD-a da bi provedbene mjere, kako bi se mogle smatrati takvima u svrhu državnih potpora, trebalo utvrditi *ex ante* i da bi bilo nemoguće dodijeliti potporu bez poduzimanja provedbenih mjera (vidjeti uvodnu izjavu 59.). U tom smislu države sumnjaju u relevantnost sudske prakse na koju upućuje ITD. Kao prvo, presuda u predmetu *Arriva Italia i drugi* još nije bila donesena u trenutku kad je ITD dostavio svoje primjedbe. Države u svakom slučaju smatraju da se u presudi u predmetu *Arriva Italia i drugi* ne utvrđuje je li moguće uvesti provedbene mjere ili kad bi se te mjere mogle uvesti, nego je li nacionalno pravo kojim je utvrđeno pravo na primanje državne potpore sadržavalo provedbene mjere i jesu li te mjere bile ispunjene ([65]). Drugo, ostale presude na koje upućuje ITD (vidjeti bilješku 35) odnose se na to čine li nacionalne mjere programe potpore i je li preoblikovanje poduzeća u određeni pravni oblik program potpore ili pojedinačna potpora. Države smatraju da ta sudska praksa očito nije relevantna za tvrdnju ITD-a.

(145) Danska i Švedska smatraju da dodatna argumentacija ITD-a da su sve tri dokapitalizacije dodijeljene 28. svibnja 2018. nije potkrijepljena, kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 100. i 101.

(146) S obzirom na upućivanje ITD-a na izvješće Rigsrevisionena (uvodna izjava 66.) Danska i Švedska navode sljedeće:

(a) kad Rigsrevisionen u izvješću navodi da je društvo Post Danmark dokapitalizirano sredstvima vlasnika (odnosno Danske i Švedske), to je netočno, što jasno proizlazi iz sljedeće rečenice u kojoj su nabrojane dokapitalizacije:

„Det fremgår af figur 3, at Post Danmarks regnskabsreglement er blevet ændret 2 gange siden postdirek-tivet fra 2008. **Det fremgår desuden, at Post Danmark de seneste år flere gange har fået tilført kapital fra ejerne og koncernen**. Det drejer sig om 3 tilførsler i 2017, der henholdsvis medførte 2.340 mio. danske kroner fra **PostNord til Post Danmark**, 267 mio. svenske kroner fra **den danske stat til PostNord** og 400 mio. svenske

([62]) Prije izvršnog dijela Sporazuma iz listopada navodi se „OVDJE SE U NAČELU DOGOVARA SLJEDEĆE:".

([63]) Sporazum o načelima za isplatu naknade od 1,533 milijarde SEK navedene u Sporazumu od 20. listopada 2017. između Švedske i Danske te između Kraljevine Danske i društva PostNord AB, potpisan 11. lipnja 2018.

([64]) Predmeti T-425/04 RENV i T-444/04 RENV, *Francuska i Orange protiv Komisije*, EU:T:2015:450, točka 237., kako je potvrđeno u predmetu C-486/15 P, *Komisija protiv Francuske i Orangea*, EU:C:2016:912.

([65]) Mišljenje nezavisnog odvjetnika Tancheva, predmet C-385/18, *Arriva Italia Srl i drugi protiv Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti*, ECLI:EU:C:2019:647, točke 36.–44.

kroner fra **den svenske stat til PostNord**. I tillæg hertil forpligtede den danske stat sig i 2017 til delvist at kompensere PostNord med 1.533 mio. svenske kroner for udgifter i forbindelse med afskedi-gelser af tidligere tjenestemænd." (isticanje dodano).

„Na slici 3. prikazano je da su računovodstveni propisi za Post Danmark dvaput izmijenjeni od donošenja Poštanske direktive [Direktiva 97/67/EZ] iz 2008. **Nadalje, iz te slike vidljivo je da je društvo Post Danmark nekoliko puta primilo kapital od vlasnikâ i grupe.** Na njoj su prikazana tri prijenosa kapitala izvršena 2017.: 2 340 milijuna DKK **koje je grupa PostNord prenijela društvu Post Danmark**, 267 milijuna DKK **koje je Danska prenijela grupi PostNord** i 400 milijuna SEK **koje je Švedska prenijela grupi PostNord**. Osim toga, Danska se 2017. obvezala da će društvu PostNord djelomično nadoknaditi troškove povezane s otpuštanjem bivših državnih službenika u iznosu od 1 533 milijuna SEK." (isticanje dodano).

Rigsrevisionen stoga navodi da su Danska i Švedska dokapitalizirale društvo PostNord AB, a ne društvo Post Danmark;

(b) Rigsrevisionen nije pregledao račune društva Post Danmark kao što tvrdi ITD. Kako je jasno navedeno u izvješću, ono se posebno odnosi na nadzor koji provode dansko Ministarstvo prometa, gradnje i stanovanja i tijelo nadležno za promet društva Post Danmark;

(c) Rigsrevisionen u grafikonu koji se nalazi u izvješću pogrešno navodi (iz uvodne izjave 66.) da su različite dokapitalizacije provedene 2017. Prema mišljenju država, kako je prikazano u godišnjem izvješću društva Post Danmark iz 2019. ([66]), iznosi su preneseni iz grupe PostNord 2018. i 2019., a u godišnjem izvješću društva PostNord AB iz 2018. spominje se i iznos koji je to društvo primilo od država ([67]). U svakom slučaju Rigsrevisionen nije tijelo nadležno za državne potpore i nije provelo nikakvu ocjenu u smislu utvrđivanja datuma dodjele koji je relevantan za ocjenu postojanja državne potpore.

4.4.3 *Izračuni diskontiranog novčanog toka za dokapitalizaciju društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord su pouzdani*

(147) Danska i Švedska osporavaju tvrdnju ITD-a da je WACC koji je upotrijebljen za dokapitalizaciju društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord trebao biti veći kako bi se uzela u obzir mogućnost da se obveza pružanja univerzalne usluge neće povjeriti društvu Post Danmark. Objašnjavaju da se obveza pružanja univerzalne usluge uvijek povjeravala društvu Post Danmark i da grupa PostNord nije imala razloga očekivati da Danska ima namjeru to promijeniti, posebno zato što je pružanje univerzalne usluge skupa obveza i aktivnost kojom se ostvaruju gubitci.

(148) Danska i Švedska osporavaju i tvrdnju ITD-a da je WACC trebao biti viši od WACC-a usporedivih društava grupe PostNord kako bi se odrazili rizici povezani s realizacijom plana restrukturiranja jer je relevantni poslovni rizik obuhvaćen osnovnim poslovnim planom te su primijenjene dodatne premije za rizik društva (za digitalizaciju i veličinu), kako je prikazano u **tablici 5**.:

Tablica 5.

Post Danmark A/S – izračun WACC-a

Model procjene kapitalne imovine	**[…] %**
Premija za rizik – veličina	[…] %
Premija za rizik – digitalizacija	[…] %
Trošak vlasničkog kapitala	**[…] %**
Trošak duga	**[…] %**

Udio vlasničkog kapitala	[…] %
Udio duga	[…] %
WACC	**[…] %**

Napomena: porezna stopa 22 %.

([66]) Godišnje izvješće društva Post Danmark za 2019., str. 14.
([67]) Godišnje izvješće društva PostNord AB za 2018., str. 4. i 47.

(149) Nadalje, Danska i Švedska tvrde da bi se rezultati društva Post Danmark poboljšali u usporedbi s ciljevima utvrđenima u poslovnom planu za razdoblje od 2018. do 2020., kako je navedeno u godišnjem izvješću društva PostNord AB za 2018. na stranici 25. Danska i Švedska smatraju da to govori u prilog zaključku da su pretpostavke izračuna diskontiranog novčanog toka bile razborite i konzervativne. Time se usto opovrgava tvrdnja ITD-a da su poslovni rezultati društva Post Danmark od 2017. bili isključivo negativni i da su postajali sve lošiji. Naprotiv, zabilježeno je povećanje EBIT-a prije uvrštavanja stavki koje utječu na usporedivost. Kako je navedeno u godišnjem izvješću društva PostNord AB za 2018., smanjenje gubitaka rezultat je provedbe plana restrukturiranja.

(150) Suprotno tvrdnjama ITD-a, Danska i Švedska smatraju da dokapitalizacije društva PostNord AB njihovim sredstvima nisu trebale biti uključene u diskontirani novčani tok za dokapitalizaciju koju je provela grupa. Međutim, Danska i Švedska tvrde da bi, čak i da su dokapitalizacije uključene u izračun neto sadašnje vrijednosti dokapitalizacije grupe PostNord u tablici 1. odluke o pokretanju postupka, čime bi se dokapitalizacija (A) povećala za 667 milijuna SEK (460 milijuna DKK), ukupna neto vrijednost dokapitalizacije (G) i dalje bila pozitivna, odnosno otprilike […] DKK ([…] DKK – 460 milijuna DKK).

(151) Suprotno tvrdnjama ITD-a, Danska i Švedska smatraju i da je jednokratni učinak povezan s kreditima za nekretnine u Danskoj ([…] DKK) trebao biti uključen u diskontirani novčani tok za dokapitalizaciju grupe PostNord jer se uključivanje tog učinka temeljilo na klauzulama o neispunjenju obveza iz različitih kategorija proizvoda u kreditnom instrumentu grupe PostNord. U svakom slučaju države smatraju da uključivanje jednokratnog učinka nekretnina u diskontirani novčani tok nema bitan utjecaj na rezultat te da bi ukupna neto vrijednost dokapitalizacije ostala pozitivna čak i da je jednokratni učinak nekretnina bio isključen.

(152) Kao odgovor na argument ITD-a da naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge uključuje državnu potporu i stoga bi je trebalo isključiti iz analize diskontiranog novčanog toka, obje države tvrde da je naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge u izračunu diskontiranog novčanog toka neutralizirana odgovarajućim troškovima povezanima s obvezom pružanja univerzalne usluge kojom se ostvaruje gubitak.

(153) Naposljetku, kao odgovor na argument ITD-a da je model diskontiranog novčanog toka osmislilo samo društvo PostNord, države tvrde da javna poduzeća kao što je PostNord očito imaju kompetentne zaposlenike koji su savršeno sposobni provesti analizu ulaganja koja je u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu umjesto da za to angažiraju neovisnog stručnjaka.

5. **OCJENA**

5.1 **Kvalificiranje dokapitalizacija kao jedne ili tri zasebne mjere**

(154) ITD (kao i ostale treće strane) tvrdi da bi se sve dokapitalizacije trebale smatrati jednom mjerom (vidjeti odjeljak 3.1.1.). S druge strane, Danska i Švedska tvrde da bi dokapitalizacije trebalo smatrati trima zasebnim mjerama (vidjeti odjeljak 4.1.1.). Komisija je u odluci o pokretanju postupka smatrala da su tri dokapitalizacije tri zasebne mjere za koje je potrebno provesti odgovarajuću zasebnu ocjenu (vidjeti uvodnu izjavu 69. odluke o pokretanju postupka).

(155) Nakon preispitivanja svih primjedbi zaprimljenih u okviru formalnog ispitnog postupka Komisija u odluci o pokretanju postupka ostaje pri stajalištu da su tri dokapitalizacije tri zasebne mjere i da je svaku potrebno zasebno procijeniti.

5.1.1 *Različiti ulagači*

(156) Grupa PostNord, Danska i Švedska nisu isti ulagači. Logika i postupak odlučivanja za provedbu dokapitalizacije razlikuju se za svakog predmetnog ulagača (što je vidljivo iz različitih razloga koje su Danska i Švedska iznijele u odjeljcima 4.2. i 4.3.). Spojivost tih mjera s tržištem ne može se ocijeniti kao jedinstvena mjera jer Švedska, Danska i grupa PostNord imaju vlastite različite troškove financiranja i svaka od njih zahtijeva vlastiti povrat ulaganja. To znači da bi, primjerice, operacija mogla biti ekonomski opravdana za Švedsku, ali ne i za Dansku i obrnuto.

(157) Procesi odlučivanja dviju država potpuno su različiti (vidjeti uvodne izjave 98. i 99.) i uključuju potpuno različite sudionike. Kad je riječ o dokapitalizacijama Danske i Švedske, s obzirom na njihovu ulogu dioničara društva PostNord AB, Švedska i Danska u različitim su financijskim situacijama jer imaju različite financijske troškove i zahtjeve za povrat ulaganja te različite troškove zaduživanja. Švedska i Danska istodobno se nalaze u različitim situacijama u usporedbi s grupom PostNord. Grupa PostNord ima i vlastiti interni postupak donošenja odluka te je već u jesen 2016. započela s pripremama za provedbu plana restrukturiranja, što je naposljetku dovelo do dokapitalizacije. Čak i ako mora uzeti u obzir položaj svojih dioničara u odnosu na dokapitalizaciju društva Post Danmark vlastitim sredstvima, grupa PostNord svoj postupak odlučivanja ne može uskladiti s neovisnim postupcima odlučivanja Danske i Švedske. Stoga je potrebno ocijeniti spojivost dokapitalizacije koju je provela grupa PostNord s tržištem s obzirom na posljedice tog ulaganja za tu grupu.

5.1.2 *Različiti korisnici*

(158) Suprotno tvrdnjama ITD-a i ostalih trećih strana korisnik svih triju dokapitalizacija nije isti. Dokapitalizacija koju provodi grupa PostNord uplaćena je društvu Post Danmark, dok su dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske uplaćene društvu PostNord AB.

(159) ITD i ostale treće strane osporavaju tu činjenicu (vidjeti uvodnu izjavu 58.) na temelju uvjeta Sporazuma iz listopada. Prvo, način na koji je ITD predstavio citat iz Sporazuma iz listopada („društvo [PostNord] prenijet će **[taj]** kapital društvu Post Danmark") stvara pogrešan dojam da će društvo PostNord AB na kraju prenijeti kapital u iznosu od 5 milijardi SEK društvu Post Danmark. ITD je dodao riječ „taj", a Komisija smatra da je time promijenjeno značenje. Cijeli citat glasi kako slijedi:

„Kako bi se odgovorilo na izazove digitalizacije u Danskoj, društvo je razvilo novi model proizvodnje s procijenjenim troškom od približno 5 milijardi SEK, uključujući smanjenje broja zaposlenika u danskom poduzeću za približno 4 000 u razdoblju od 2017. do 2020. („novi model proizvodnje"). U sklopu provedbe novog modela proizvodnje društvo će prenijeti kapital društvu Post Danmark kako je navedeno u prijedlogu upravnog odbora društva od 29. rujna 2017." ([68])

(160) Iz tog citata proizlazi da ne postoji veza između dokapitalizacije u iznosu od 5 milijardi SEK i navodne činjenice da će se cijeli taj iznos prenijeti društvu Post Danmark. Jednostavno se navodi da će društvo u sklopu provedbe novog modela proizvodnje prenijeti kapital društvu Post Danmark. To ne isključuje činjenicu da će se, zasebno, kao drugi element novog modela proizvodnje kapital prenijeti društvu PostNord AB. Upravo se to dogodilo, kako proizlazi iz točke 4. Sporazuma iz listopada:

„Društvo je procijenilo potrebu za kapitalom od 3,0 milijardi SEK, pri čemu Švedska u svojstvu dioničara pristaje uložiti 400 milijuna SEK, Danska u istom svojstvu 267 milijuna SEK za potporu provedbi novog proizvodnog modela, a društvo će osigurati dodatna sredstva. **Ta će se ulaganja izvršiti kao ulaganje kapitala u društvo[** ([69])] po tržišnim uvjetima bez izdavanja novih dionica ([70])" (isticanje dodano).

(161) Drugo, u odluci Danske iz uvodne izjave 101. točke (a) i odluci švedskog parlamenta iz uvodne izjave 101. točke (b) govori se o prijenosu kapitala društvu PostNord AB. U odluci Danske navodi se […] ([71]). U odluci švedskog parlamenta navodi se sljedeće: „podnosi se prijedlog zakona Riksdagu da ovlasti vladu za odlučivanje o dokapitalizaciji društva PostNord AB u iznosu od najviše 400 milijuna SEK" ([72]).

(162) Nadalje, Komisija tijekom formalnog ispitnog postupka nije utvrdila nijedan element koji bi bio u suprotnosti s informacijama koje su dostavile Danska i Švedska (uvodna izjava 94.).

([68]) Točka 1. Sporazuma iz listopada.
([69]) Iz preambule Sporazuma iz listopada proizlazi da pojam „društvo" u tom sporazumu znači društvo PostNord AB.
([70]) Točka 4. Sporazuma iz listopada.
([71]) […].
([72]) „I propositionen föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att besluta om kapitaltillskott till PostNord AB på högst 400 miljoner kronor."

(163) Stoga Komisija smatra da je Sporazum iz listopada bio načelni sporazum (vidjeti uvodnu izjavu 143. točku (a)) kojim je zapravo državama i društvu PostNord AB ostavljen znatan manevarski prostor za stvarnu provedbu konkretnih mjera. Na primjer, iznos koji je konačno dodijeljen društvu Post Danmark dokapitalizacijom sredstvima grupe PostNord ne odgovara iznosima predviđenima u Sporazumu iz listopada. Uvjeti iz Sporazuma iz listopada stoga se ne mogu smatrati odlučujućim dokazom o korisniku dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske.

(164) Komisija smatra da su dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske u korist društva PostNord AB i svih njegovih društava kćeri ujedno neizravno koristile i društvu Post Danmark jer se njima zaštitilo društvo PostNord AB. S druge strane, dokapitalizacija koju je provela grupa PostNord koristi izravno društvu Post Danmark, koje primljeni kapital može iskoristiti za financiranje plana restrukturiranja.

5.1.3 *Različita svrha*

(165) Neosporno je da je izričita svrha dokapitalizacije koju provodi grupa PostNord omogućiti društvu Post Danmark da provede svoj plan restrukturiranja.

(166) Dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske uplaćuju se društvu PostNord AB i koriste cijeloj grupi. Danska i Švedska objasnile su da je svrha njihovih dokapitalizacija zadržati rejting u sjeni društva PostNord AB u investicijskom razredu (vidjeti uvodne izjave 30. i 33.). Budući da društvo PostNord AB nema službeni kreditni rejting, cilj bi u biti bio osigurati razinu financijskog rizika koja odgovara kreditnom rejtingu kvalitete investicijskog razreda […] ili približnoj (vidjeti uvodne izjave 30. i 33.). Komisija smatra da je očuvanje kreditne sposobnosti društva PostNord AB koje se financira na tržištu kao takvo razumljiv i opravdan ekonomski cilj za njegove dioničare.

5.1.4 *Zahtjev za postojanje provedbenih mjera*

(167) Komisija smatra da Sporazum iz listopada nije akt kojim je dodijeljena bilo koja od triju dokapitalizacija. Naime, iz uvjeta iz Sporazuma iz listopada proizlazi da je riječ o načelnom sporazumu, a za dodjelu svih triju dokapitalizacija potrebne su naknadne provedbene mjere, kako su objasnile Danska i Švedska (vidjeti uvodnu izjavu 143. točku (b)).

5.1.5 *Odgovor na argumente trećih strana*

(168) ITD tvrdi da je Komisija trebala razmotriti različite kriterije kako bi utvrdila čine li tri dokapitalizacije zapravo jednu mjeru.

(169) Međutim, na temelju ustaljene sudske prakse ([73]) i članka 6. stavka 1. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 ([74]) Komisija se u svojoj ocjeni oslanja na sve relevantne činjenične i pravne elemente, a ne na skup kriterija utvrđenih na ograničavajući način, te je u ovom slučaju uzela u obzir sve relevantne činjenične i pravne elemente. Međutim, i kad razmotri kriterije koje je iznio ITD, Komisija dolazi do istog zaključka, odnosno da su tri dokapitalizacije zasebne mjere.

(170) Kao prvo, ITD je tvrdio da je kronologija za sve tri mjere kapitala istovjetna jer su prema njegovu mišljenju sve tri mjere dodijeljene na dan sklapanja Sporazuma iz listopada, odnosno 20. listopada 2017. Ta je tvrdnja snažno povezana s datumom dodjele mjere. Kako je objašnjeno u odjeljku 5.2., Komisija smatra da su dokapitalizacije dodijeljene na različite datume. Zbog toga je kronologija dokapitalizacija drugačija.

(171) Kao drugo, Komisija ostaje pri zaključku da dokapitalizacija koju provodi grupa PostNord i dokapitalizacije državnim sredstvima imaju različitu svrhu. Komisija smatra da manjak financijskih sredstava koji ITD primjećuje (vidjeti uvodnu izjavu 55. točku (b)) ne može biti dokaz da su dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske ujedno imale svrhu olakšati provedbu plana restrukturiranja te bi stoga zajedno s dokapitalizacijom koju je provela grupa

([73]) Spojeni predmeti T-415/05, T-416/05 i T-423/05, *Grčka i drugi protiv Komisije*, EU:T:2010:386, točka 178.

([74]) Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.).

PostNord činile jednu mjeru, tim više što bi manjak financijskih sredstava postojao čak i da su te mjere uzete u obzir. Nadalje, države su objasnile da manjak financijskih sredstava zapravo odgovara procijenjenim operativnim gubicima društva Post Danmark (vidjeti uvodnu izjavu 140.).

(172) Treće, iz toga što dokapitalizacije imaju različite korisnike i/ili različite ulagače proizlazi da je i kontekst u kojem su te one provedene drukčiji i da su položaji korisnika isto tako različiti. Stoga Komisija zaključuje da okolnosti dokapitalizacija nisu iste.

(173) Komisija tvrdi i da sudska praksa koju je ITD naveo u izvornoj pritužbi i u primjedbama na odluku o pokretanju postupka ne podupire njegov argument da tri dokapitalizacije čine jednu mjeru.

(174) Kao prvo, kako je već istaknuto u uvodnoj izjavi 169., u točki 178. presude u predmetu *Grčka i drugi protiv Komisije* ([75]) Opći sud utvrdio je da se u obzir moraju uzeti svi činjenični i pravni elementi koji su relevantni za taj predmet. To nadilazi uzimanje u obzir samo kronologije, svrhe i položaja.

(175) Kao drugo, kad je riječ o predmetima *Bouygues i Bouygues Télécom protiv Komisije i drugih* ([76]) (vidjeti uvodnu izjavu 33. odluke o pokretanju postupka) i *BP Chemicals protiv Komisije* ([77]), Komisija ističe da su činjenice u tim predmetima različite od onih u ovom predmetu jer u ovom predmetu postoje različiti ulagači i svaki od njih mora izraditi vlastitu ocjenu. Relevantnost te razlike vidljiva je u presudi u predmetu *BP Chemicals* (na koju se upućuje u predmetu *Bouygues i Bouygues Télécom protiv Komisije*), u kojoj je Opći sud utvrdio da Komisija mora utvrditi jesu li mjere odvojive „u predmetu kao što je ovaj koji se odnosi na tri dokapitalizacije istog ulagača […]" ([78]) (isticanje dodano). To pokazuje da je identitet ulagača jedan od elemenata koje treba uzeti u obzir pri ocjenjivanju jesu li dokapitalizacije jedna ili više mjera, pri čemu se upotrebljavaju i drugi relevantni elementi.

(176) Kao treće, valja istaknuti da, iako se u predmetu *Bouygues i Bouygues Télécom protiv Komisije* upućuje na kronologiju, svrhu i položaj poduzetnika pri ocjenjivanju predstavljaju li uzastopne intervencije državnu potporu, to ne isključuje da se mogu uzeti u obzir i drugi kriteriji. Naime, Sud je naveo „da [npr. smatranje više uzastopnih intervencija jedinstvenom intervencijom] može biti slučaj kad su uzastopne intervencije u pogledu svoje kronologije, svojeg cilja i položaja poduzetnika u trenutku tih intervencija toliko međusobno usko povezane da ih je nemoguće razdvojiti" ([79]) (isticanje dodano).

(177) Kao četvrto, ITD u svojim očitovanjima upućuje na predmet *Arriva Italia i drugi* te navodi da je Sud potvrdio da se provedbena mjera izričito zahtijevala postojećim nacionalnim pravom kojim se predviđa dodjela državne potpore. U trenutku kad je ITD (i ostale treće strane) dostavio svoje primjedbe Sud još nije bio donio presudu u tom predmetu. ITD je svoje argumente stoga najvjerojatnije temeljio na mišljenju nezavisnog odvjetnika. U svakom slučaju, Sud je u presudi od 19. prosinca 2019. zaključio da se u tom konkretnom slučaju može zaključiti da je potpora dodijeljena, ali da nacionalni sud treba provjeriti je li predmetnom pravnom osnovom već utvrđeno pravo na dodjelu sredstava ([80]). Komisija ne osporava pristup Suda, već ga potvrđuje jer su u ovom slučaju provedbene mjere stvarno bile potrebne s obzirom na to da se Sporazumom iz listopada ne utvrđuje pravo na dodjelu sredstava te se stoga ne može smatrati da su dokapitalizacije odobrene na dan sklapanja tog sporazuma.

([75]) Spojeni predmeti T-415/05, T-416/05 i T-423/05, Grčka i drugi protiv Komisije, EU:T:2010:386.
([76]) Spojeni predmeti C-399/10 P i C-401/10 P, *Bouygues i Bouygues Télécom protiv Komisije i drugih*, EU:C:2013:175.
([77]) Predmet T-11/95, *BP Chemicals protiv Komisije*, EU:T:1998:199.
([78]) Predmet T-11/95, *BP Chemicals protiv Komisije* EU:T:1998:199, točka 170.
([79]) Spojeni predmeti C-399/10 P i C-401/10 P, *Bouygues i Bouygues Télécom protiv Komisije i drugih*, EU:C:2013:175, točka 104.
([80]) Predmet C-385/18, *Arriva Italia Srl i drugi protiv Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti*, ECLI:EU:C:2019:1121, točka 41.

(178) Naposljetku, kad je riječ o predmetu *Kraljevina Belgija i Magnetrol International protiv Komisije* ([81]), u njemu su okolnosti različite od onih u ovom predmetu jer su u ovom predmetu utvrđeni korisnici (odnosno Post Danmark i PostNord AB). Iako utvrđivanje korisnikâ u ovom predmetu nije predstavljalo prepreku za dodjelu potpore, postojale su druge prepreke kao što su nacionalni postupci odlučivanja potrebni da bi dodjele dokapitalizacija postale zakonski obvezujuće. Slična razmatranja primjenjivala su se kad je Komisija u uvodnoj izjavi 81. odluke o pokretanju postupka uputila na presudu u predmetu *BSCA protiv Komisije*. U toj presudi Opći sud navodi da je „kriterij za određivanje trenutka dodjele potpore kriterij zakonski obvezujućeg akta na temelju kojeg se nadležno nacionalno tijelo obvezuje dodijeliti potporu korisniku […] bezuvjetnim i zakonski obvezujućim obećanjem" ([82]). Takvo je bezuvjetno i zakonski obvezujuće obećanje dano tek u trenutku dodjele različitih dokapitalizacija i taj uvjet nije bio ispunjen na datum sklapanja Sporazuma iz listopada.

(179) Nadalje, čini se da ITD predoslovno tumači predmet *BSCA protiv Komisije* kad objašnjava da se mjera može smatrati dodijeljenom ako su poznati iznos potpore i korisnik (vidjeti uvodnu izjavu 59.). Međutim, Sud u presudi u predmetu *BSCA protiv Komisije* činjenicu da nije utvrđen korisnik smatra dodatnim argumentom da mjera o kojoj je riječ u tom predmetu nije dodijeljena. U točki 74. navodi se sljedeće:

„Stoga iz te odluke jasno proizlazi da valonska vlada nije preuzela obvezu da tužitelju dodijeli potporu, nego je, naprotiv, samo zadužila nadležnog ministra da predstavi navedenoj vladi provedbene mjere programa ulaganja. Štoviše, valja utvrditi da tužitelj nije bio utvrđen kao mogući korisnik potpore" (isticanje dodano).

(180) Usto, u točki 77. te presude Sud navodi:

„Iz toga slijedi da, za razliku od onog što tvrdi tužitelj, odluke od 20. srpnja i 8. studenoga 2000. nisu sadržavale zakonski obvezujuće i precizne obveze koje valonska vlada ima prema tužitelju. Stoga su, kao što uostalom priznaje sam tužitelj u odgovoru, te odluke obveza valonske vlade s obzirom na njezine političke ciljeve te su donesene na temelju dogovora ministara unutar te vlade. Suprotno tomu, samim tumačenjem sporazuma iz 2002. ističe se činjenica da su samo u tom dokumentu detalji u pogledu infrastrukture i usluga utvrđeni u obliku zakonskih obveza. Naime, taj sporazum iz 2002. čine program ulaganja i troškovi koje su se obvezali podmiriti Valonska regija i Sowaer[([83])] te naknada za koncesiju koju je tužitelj prihvatio platiti u zamjenu" (isticanje dodano).

Stoga je Sporazum iz listopada sličan odlukama od 20. srpnja i 8. studenoga 2000., koje su sadržavale političke ciljeve navedene u točki 77. presude u predmetu *BSCA protiv Komisije* (a ne sporazumu iz 2002. navedenom u istoj točki), jer odražava i političke ciljeve, rezultat je konsenzusa između Danske i Švedske te nije akt na temelju kojeg se dokapitalizacije mogu smatrati dodijeljenima.

5.1.6 *Zaključak*

(181) Na temelju obrazloženja iz uvodnih izjava od 156. do 180. Komisija zaključuje da dokapitalizacije čine tri zasebne mjere, koje se stoga zasebno ocjenjuju u odjeljku 5.2.

5.2 **Datum dodjele dokapitalizacija**

5.2.1 *Datum dodjele dokapitalizacije sredstvima grupe*

5.2.1.1 Ocjena

(182) Danska i Švedska slažu se s ocjenom Komisije iz odluke o pokretanju postupka da je dokapitalizacija koju je provela grupa PostNord dodijeljena 11. lipnja 2018. (uvodna izjava 101.). ITD tvrdi da je dokapitalizacija grupe PostNord dodijeljena 20. listopada 2017. (uvodna izjava 62.).

([81]) Predmet T-131/16, *Kraljevina Belgija i Magnetrol International protiv Europske komisije*, ECLI:EU:T:2019:91., točka 119. Presuda je trenutačno predmet žalbenog postupka (predmet C-337/19 P, *Komisija protiv Belgije i Magnetrol International*). Nezavisna odvjetnica zaključila je da je Opći sud pogrešno naveo da su za utvrđivanje korisnika potrebne provedbene mjere, vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice Kokott, predmet C-337/19 P, *Europska komisija protiv Kraljevine Belgije i Magnetrol International*, točka 113.

([82]) Predmet T-818/14, *Brussels South Charleroi Airport (BSCA) protiv Europske komisije*, ECLI:EU:T:2018:33, točka 72.

([83]) Société Wallonne des Aéroports Sa.

(183) Ako dodjela mjere ovisi o ispunjenju određenih uvjeta, ne može se smatrati da je dodijeljena ako i dok se ti uvjeti ne ispune ([84]). U Sporazumu iz listopada navodi se sljedeće: „Dioničari su suglasni sa sljedećim, podložno […] odobrenju Europske komisije u odnosu na elemente državne potpore". Primjedbe trećih strana nisu mogle izmijeniti zaključak Komisije da je to jasan uvjet koji treba ispuniti prije nego što se dokapitalizacija koju je provela grupa PostNord može smatrati dodijeljenom. Stoga se dokapitalizacija grupe PostNord mogla smatrati dodijeljenom najranije 28. svibnja 2018., na dan donošenja odluke iz 2018.

(184) Prema Sporazumu iz listopada tri se dokapitalizacije jednostavno ne bi mogle provesti da Komisija odlukom iz 2018. nije odobrila naknadu za obvezu pružanja univerzalne usluge. Vremena isplata dokapitalizacija u skladu su s tim uvjetom.

(185) Nadalje, dokapitalizacija sredstvima grupe PostNord u svakom je slučaju bila dio provedbenog sporazuma sklopljenog između Danske i društva PostNord AB (vidjeti uvodne izjave 25. i 100.). U skladu s kriterijem koji su primijenili sudovi ([85]), tek je na temelju tog sporazuma upravni odbor društva PostNord AB donio odluku o ulaganju te je stoga obveza grupe PostNord da uloži kapital u društvo Post Danmark postala „bezuvjetna i zakonski obvezujuća".

(186) S obzirom na uvodne izjave od 183. do 185. Komisija smatra da je dokapitalizacija grupe PostNord dodijeljena 11. lipnja 2018.

(187) Nadalje, kad je riječ o relativno neznatnom i djelomičnom prijenosu u travnju 2018. ([86]) (vidjeti uvodnu izjavu 107.), to je u skladu s onim što se u Sporazumu iz listopada navodi u točki 6.: „U očekivanju [da Komisija odobri elemente državne potpore iz sporazuma], [PostNord] može osigurati financijska sredstva potrebna za Post Danmark A/S kako bi društvo moglo nastaviti sa svakodnevnim poslovanjem". Takav prijenos vrlo ograničenog iznosa radi osiguranja kratkoročnog kontinuiteta u očekivanju izravnijih strukturnih mjera, kao što je naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge za razdoblje od 2017. do 2019., ne može se usporediti s dokapitalizacijom koju provodi grupa PostNord od ukupno 2,339 milijardi DKK u korist društva Post Danmark.

(188) Komisija primjećuje i da se Sporazum iz listopada razlikuje od međuvladinog sporazuma sklopljenog između Danske i Švedske o osnivanju konzorcija koji bi se bavio izgradnjom i radom tzv. stalne veze preko Øresundskog tjesnaca i njezinim upravljanjem (vidjeti uvodnu izjavu 64.). Suprotno međuvladinom sporazumu, Danska i Švedska u Sporazumu iz listopada ništa zajednički ne jamče niti se obvezuju na pružanje financijske potpore.

(189) To je vidljivo iz uvodne izjave 32. odluke Komisije o stalnoj vezi preko Øresundskog tjesnaca (vidjeti bilješku 38), u kojoj se upućuje na članak 12. međuvladinog sporazuma, u kojem se navodi sljedeće:

danski: „*Artikel 12 – Danmark og Sverige garanterer solidarisk for forpligtelser vedrerende konsortiets lån og andre finansielle instrumenter, som benyttes i forbindelse med finansieringen. Staterne er indbyrdes ansvarlige i lige forhold.*"

švedski: „*Artikel 12 – Danmark och Sverige garanterar solidariskt för förpliktelser avseende konsortiets lån och andra finansiella instrument som utnyttjas i samband med finansieringen. Staterna är inbördes ansvariga i lika omfattning.*"

hrvatski: „*članak 12. – Danska i Švedska zajednički i solidarno jamče za obveze koje se odnose na zajmove Konzorcija i ostale financijske instrumente koji se koriste za financiranje. Dvije države jednako su odgovorne*" (isticanje dodano).

5.2.2 *Datum dodjele dokapitalizacije sredstvima Danske*

(190) Protivno zaključku Komisije iz odluke o pokretanju postupka da je dokapitalizacija sredstvima Danske dodijeljena 11. lipnja 2018. (vidjeti uvodnu izjavu 108. odluke o pokretanju postupka), Danska smatra da je ta dokapitalizacija dodijeljena tek 10. prosinca 2018., istog datuma na koji je isplaćena. ITD smatra da je dokapitalizacija dodijeljena na datum sklapanja Sporazuma iz listopada, odnosno 20. listopada 2017.

([84]) Vidjeti npr. predmet C-129/12, *Magdeburger Mühlenwerke*, EU:C:2013:200, točke 40. i 41.

([85]) Predmet T-818/14, *BSCA protiv Komisije*, EU:T:2018:33, točka 72. i navedena sudska praksa.

([86]) Grupa PostNord 4. travnja 2018. prenijela je kapital u iznosu od 150 milijuna DKK društvu Post Danmark, što je 6,4 % vrijednosti dokapitalizacije koju je provela ta grupa.

(191) Komisija tvrdi da su, slično kao i za dokapitalizaciju koju je provela grupa PostNord, nakon sklapanja Sporazuma iz listopada bile potrebne daljnje provedbene mjere kako bi Danska mogla provesti dokapitalizacije. Prvo, bilo je potrebno donijeti ministarski dekret od 17. svibnja 2018., koji predstavlja odobrenje Odbora za financije danskog parlamenta. Dansko Ministarstvo prometa, gradnje i stanovanja trebalo je odobrenje danskog parlamenta kako bi moglo provesti dokapitalizaciju.

(192) Drugo, Komisija primjećuje da iz primjedbi država na odluku o pokretanju postupka proizlazi da ministarski dekret nije obvezujući i da je danska vlada u svakom trenutku mogla odlučiti da neće postupiti u skladu s njim jer se njime Danskoj ne nameće obveza da dodjeli potporu.

(193) Budući da se u Sporazumu iz listopada jasno navodi da je suglasnost danske vlade jednako potrebna za provedbu tog sporazuma (vidjeti uvodnu izjavu 24.) i s obzirom na to da ministarski dekret ne predstavlja takvu suglasnost niti u tom pogledu predviđa obvezu vlade, Komisija zaključuje da se dokapitalizacija sredstvima Danske može smatrati dodijeljenom tek u trenutku njezine isplate, odnosno 10. prosinca 2018.

(194) Komisija stoga ispravlja svoj zaključak iz odluke o pokretanju postupka u vezi s datumom dodjele dokapitalizacije sredstvima Danske. Međutim, treba napomenuti da izmjena datuma dodjele potpore s 11. lipnja 2018. na 10. prosinca 2018. ne utječe na ocjenu spojivosti mjere s tržištem iz odjeljka 5.3.2. ove Odluke.

5.2.3 *Datum dodjele dokapitalizacije sredstvima Švedske*

(195) Suprotno zaključku Komisije iz odluke o pokretanju postupka da je dokapitalizacija sredstvima Švedske dodijeljena 28. svibnja 2018. (vidjeti uvodnu izjavu 118. odluke o pokretanju postupka), Švedska smatra da je njezina dokapitalizacija dodijeljena tek 29. studenoga 2018., istog datuma na koji je isplaćena. ITD smatra da je dokapitalizacija sredstvima Švedske dodijeljena na datum sklapanja Sporazuma iz listopada, odnosno 20. listopada 2017.

(196) Slično kao i u slučaju dokapitalizacije sredstvima Danske, nakon sklapanja Sporazuma iz listopada bile su potrebne provedbene mjere za provedbu dokapitalizacije sredstvima Švedske. Provedbena mjera za dokapitalizaciju sredstvima Švedske bio je mandat švedskog parlamenta od 12. prosinca 2017. (uvodne izjave 100. i 101.). Kako je objašnjeno u odluci o pokretanju postupka (vidjeti uvodnu izjavu 117. odluke o pokretanju postupka), taj je mandat bio uvjetovan Komisijinim odobrenjem naknade za obvezu pružanja univerzalne usluge, što se dogodilo 28. svibnja 2018.

(197) Iz primjedbi država na odluku o pokretanju postupka proizlazi da mandat vladi omogućuje da djeluje, ali je ne obvezuje na to. U tom pogledu Švedska je dostavila primjere drugih situacija u kojima je parlament dao mandat, ali nakon toga vlada (još) nije djelovala (vidjeti uvodnu izjavu 99.).

(198) Na temelju uvodnih izjava od 195. do 197. Komisija zaključuje da se prijenos sredstava odobrenih u okviru mandata može smatrati odobrenim tek nakon što vlada donese zakonski obvezujuću odluku. Ta je odluka donesena 29. studenoga 2018. (vidjeti uvodnu izjavu 101.).

(199) Komisija stoga ispravlja svoj zaključak iz odluke o pokretanju postupka u vezi s datumom dodjele dokapitalizacije sredstvima Švedske. Međutim, treba napomenuti da izmjena datuma dodjele potpore s 28. svibnja 2018. na 29. studenoga 2018. ne utječe na ocjenu spojivosti mjere s tržištem iz odjeljka 5.3.3. ove Odluke.

5.3 **Postojanje potpore**

(200) U skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a mjera se smatra državnom potporom ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti: i. mjeru dodjeljuju države članice i dodijeljena je putem državnih sredstava; ii. njome se dodjeljuje selektivna gospodarska prednost određenim poduzetnicima ili proizvodnji određene robe; iii. prednošću se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje; i iv. mjera utječe na trgovinu unutar EU-a.

5.3.1 *Dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord*

5.3.1.1 Gospodarska djelatnost i pojam poduzetnika

(201) U skladu s ustaljenom sudskom praksom Komisija prvo mora utvrditi je li korisnik poduzetnik u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Pojmom poduzetnika obuhvaćen je svaki subjekt koji obavlja gospodarsku djelatnost, bez obzira na njegov pravni oblik i način na koji se financira. Sve djelatnosti koje se sastoje od ponude robe ili usluga na tržištu gospodarske su djelatnosti ([87]).

(202) Danska i švedska tijela priznaju da društvo Post Danmark obavlja djelatnosti gospodarske prirode. Društvo Post Danmark nudi poštanske usluge uz naknadu na danskom poštanskom tržištu i natječe se s drugim pružateljima usluga. Stoga pružanje poštanskih usluga na tom tržištu predstavlja gospodarsku djelatnost. Iz tih razloga, kad je riječ o djelatnostima koje se financiraju dokapitalizacijom, društvo Post Danmark smatra se poduzetnikom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

5.3.1.2 Pripisivost i državna sredstva

(203) Kako bi se ocijenilo može li se mjera dodijeljena putem javnih poduzeća pripisati državi, potrebno je utvrditi može li se smatrati da su javna tijela na bilo koji način sudjelovala u donošenju mjere ([88]).

(204) Osim toga, državna sredstva uključuju sva sredstva javnog sektora ([89]), uključujući sredstva javnih poduzeća ([90]). Nije važno je li institucija unutar javnog sektora autonomna ([91]).

(205) Komisija ostaje pri ocjeni iz odluke o pokretanju postupka da se dokapitalizacija koju je provela grupa PostNord može pripisati Danskoj i Švedskoj. Iako se Sporazum iz listopada ne može smatrati aktom o dodjeli, riječ je o bilateralnom sporazumu između dviju država u kojem se one načelno slažu s provedbom plana restrukturiranja društva Post Danmark. Dokapitalizacija koju je provela grupa dio je Sporazuma iz listopada kako slijedi iz njegove točke 4. (vidjeti uvodnu izjavu 22.).

(206) Budući da su dvije države Sporazumom iz listopada načelno dogovorile dokapitalizaciju koju je provela grupa PostNord i da te nikada nisu dovele u pitanje takav sporazum, Komisija smatra da je dokapitalizacija koju je provela grupa PostNord utemeljena na tom sporazumu i da se stoga može pripisati Danskoj i Švedskoj. Nadalje, taj je zaključak potkrijepljen provedbenim sporazumom (vidjeti uvodnu izjavu 25.) u kojem se Danska i društvo PostNord AB izričito slažu s dodjelom dokapitalizacije sredstvima grupe. Osim toga, s obzirom na to da je grupa PostNord javno poduzeće, a državna sredstva uključuju sredstva javnih poduzeća, mjera se financira iz državnih sredstava.

5.3.1.3 Selektivnost

(207) Na mjeru državne potpore primjenjuje se članak 107. stavak 1. UFEU-a ako se njome određene poduzetnike ili proizvodnju određene robe stavlja u povoljniji položaj. Stoga su pojmom potpore obuhvaćene samo one mjere kojima se određenim poduzetnicima dodjeljuje selektivna prednost.

(208) Dokapitalizacija koju je provela grupa PostNord pojedinačna je mjera koja je posebno usmjerena na društvo Post Danmark. Komisija stoga smatra da je mjera selektivna.

([87]) Predmet 118/85, *Komisija protiv Italije*, ECLI:EU:C:1987:283 i predmet C-35/96, *Komisija protiv Italije*, ECLI:EU:C:1998:303.
([88]) Predmet C-482/99, *Francuska protiv Komisije*, ECLI:EU:C:2002:294, točka 52.
([89]) Predmet T-358/94, *Air France protiv Komisije*, ECLI:EU:T:1996:194, točka 56.
([90]) Predmet C-482/99, *Francuska protiv Komisije*, ECLI:EU:C:2002:294, točka 38. Vidjeti i predmet C-278/00, *Grčka protiv Komisije*, ECLI:EU:C:2004:239, točke 53. i 54. i spojene predmete C-328/99 i C-399/00, *Italija i SIM 2 Multimedia SpA protiv Komisije*, ECLI:EU:C:2003:252, točke 33. i 34.
([91]) Predmet T-358/94, *Air France protiv Komisije*, ECLI:EU:T:1996:194, točke 58.–62.

5.3.1.4 Prednost

(209) Naime, u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a gospodarska prednost je prednost koju poduzetnik ne bi imao u uobičajenim tržišnim uvjetima, odnosno bez intervencije države ([92]). Važan je jedino učinak mjere na poduzetnika, a ne uzrok i cilj državne intervencije ([93]). Prednost je prisutna kad god se financijska situacija poduzetnika poboljša zbog intervencije države u uvjetima koji se razlikuju od uobičajenih tržišnih uvjeta.

(210) Gospodarskim transakcijama koje izvršavaju javna tijela ne dodjeljuje se prednost, stoga one ne čine potporu ako se izvršavaju u skladu s uobičajenim tržišnim uvjetima ([94]). U tu bi svrhu postupke javnih tijela trebalo usporediti s postupcima sličnih privatnih gospodarskih subjekata u uobičajenim tržišnim uvjetima. Pitanje je li intervencija države u skladu s tržišnim uvjetima treba istražiti na *ex ante* osnovi, uzimajući u obzir informacije dostupne u trenutku donošenja odluke o intervenciji ([95]).

(211) Komisija smatra da su dva modela diskontiranog novčanog toka koja su dostavila danska i švedska tijela iz metodološke perspektive u skladu s prihvatljivom praksom za procjenu spojivosti ulaganja s tržištem. Neto sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova društva (prilagođena za dug) obično se upotrebljava za procjenu odluka o ulaganju u vlasnički kapital. U modelima su uzeta u obzir dva novčana toka: jedan koji bi bio posljedica stečaja društva Post Danmark (negativni novčani tok, koji bi se izbjegao) i drugi koji proizlazi iz buduće operativne dobiti društva Post Danmark (pozitivni novčani tok).

(212) Kad je riječ o sumnjama izraženima u odluci o pokretanju postupka, na temelju dobivenih dodatnih informacija Komisija smatra da su predviđanja profitabilnosti upotrijebljena u modelima diskontiranog novčanog toka razumna i opravdana istraživanjima tržišta (vidjeti uvodnu izjavu 122.). Konkretno, pretpostavke o stopama rasta prihoda i profitabilnosti društva Post Danmark uspoređene su s uzorkom društava usporedivih s društvom Post Danmark (vidjeti uvodnu izjavu 122.). Taj je uzorak uključivao niz uvrštenih trgovačkih društava u sektoru poštanskih usluga i logistike. Za svako društvo usporedivo s društvom Post Danmark preuzeta su predviđanja tržišnih analitičara o prihodima i dobiti. Općenito, ta je komparativna analiza pokazala da su predviđanja na kojima se temelji poslovni plan društva Post Danmark bila konzervativna u usporedbi s predviđanjima tržišnih analitičara.

(213) Prema poslovnom planu profitabilnost društva Post Danmark u početnim godinama nakon dokapitalizacije sredstvima grupe PostNord bila bi negativna. To je jedan od argumenata koje je ITD iznio o navodnoj gospodarskoj prednosti dodijeljenoj društvu Post Danmark. Iako znatni troškovi restrukturiranja u godinama neposredno nakon dokapitalizacije sredstvima grupe PostNord dovode do gubitaka, očekivana profitabilnost nakon oporavka društva Post Danmark bila bi, iz *ex ante* perspektive, dovoljna da se smatra da je dokapitalizacija sredstvima grupe PostNord u skladu s tržišnim uvjetima.

(214) Iz analize profitabilnosti, koja se temelji na pristupu slobodnog novčanog toka vlasničkom kapitalu, može se zaključiti da bi *ex ante* očekivana profitabilnost dokapitalizacije koju je provela grupa PostNord i dalje bila dovoljna u tržišnom smislu, čak i ako bi gubici do kojih bi došlo ako bi društvo Post Danmark otišlo u stečaj bili isključeni iz izračuna. Iz te je analize vidljivo da je grupa PostNord, kao dioničar društva Post Danmark, očekivala povrat veći od troška dokapitalizacije.

(215) Nadalje, *ex ante* očekivana profitabilnost dokapitalizacije koju je provela grupa PostNord dobivena je iz točnog utvrđivanja i obrazloženja WACC-a, koji je upotrijebljen za diskontiranje slobodnih novčanih tokova društvu, i troška vlasničkog kapitala, koji je upotrijebljen za diskontiranje slobodnih novčanih tokova dioničarima. Za razliku od onoga što je tvrdio ITD, te diskontne stope primjereno odražavaju razinu rizika novčanih tokova društva Post Danmark. Pri izračunu WACC-a posebno su uzete u obzir relevantne premije za rizik (vidjeti uvodnu izjavu 148.).

([92]) Predmet C-39/94, *Syndicat français de l'Express international (SFEI) i drugi protiv La Poste i drugih*, EU:C:1996:285, točka 60. i predmet C-342/96, *Kraljevina Španjolska protiv Komisije Europskih zajednica*, EU:C:1999:210, točka 41.

([93]) Predmet C-173/73, *Talijanska Republika protiv Komisije Europskih zajednica*, EU:C:1974:71, točka 13.

([94]) Predmet C-39/94, *SFEI i ostali*, ECLI:EU:C:1996:285, točke 60. i 61.

([95]) Predmet C-124/10 P, *Komisija protiv EDF-a*, ECLI:EU:C:2012:318, točke 83.–85. i točka 105., predmet C-482/99, *Francuska protiv Komisije*, ECLI:EU:C:2002:294, točke 71. i 72. i predmet T-16/96, *Cityflyer Express protiv Komisije*, ECLI:EU:T:1998:78, točka 76.

(216) Kad je riječ o argumentu ITD-a da je izvješće o analizi diskontiranog novčanog toka izradilo samo društvo PostNord, a ne neovisni stručnjak, Komisija napominje da pravila o državnim potporama ne zahtijevaju da izvješća o ocjeni sastavlja stručnjak koji je neovisan o subjektima koji koriste mjeru. Pravilima o državnim potporama zahtijeva se samo da se sama analiza spojivosti s tržištem utvrdi na temelju općeprihvaćene, standardne metodologije ocjenjivanja, na temelju dostupnih objektivnih, provjerljivih i pouzdanih podataka ([96]) koji bi trebali biti dovoljno detaljni i odražavati gospodarsku situaciju u trenutku donošenja odluke o transakciji, uzimajući u obzir razinu rizika i buduća očekivanja ([97]).

(217) Kad je riječ o argumentu ITD-a da je u izvješću o analizi diskontiranog novčanog toka trebalo uzeti u obzir sve tri dokapitalizacije, Komisija napominje da je dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord zasebna mjera koja ima različitu svrhu od dokapitalizacije društva PostNord AB sredstvima Danske i Švedske. Stoga je u analizi diskontiranog novčanog toka ispravno uzeta u obzir samo dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord.

(218) Kad je riječ o argumentu ITD-a da su u analizi diskontiranog novčanog toka uzeti u obzir neprihvatljivi troškovi povezani s hipotekarnim dugom i kreditima koje društvo Post Danmark ne bi moglo otplatiti u slučaju likvidacije, Švedska i Danska obavijestile su Komisiju da su klauzule o neispunjenju obveza iz različitih kategorija proizvoda u kreditnom instrumentu grupe PostNord takve da je u slučaju stečaja društva Post Danmark grupa PostNord zakonski obvezna otplatiti te zajmove. Stoga su ti troškovi na odgovarajući način uključeni u analizu diskontiranog novčanog toka. U svojstvu […] u kontekstu sporazuma o kreditnom instrumentu grupa PostNord ne djeluje kao javno tijelo, nego kao subjekt u tržišnom gospodarstvu koji ispunjava svoje obveze u kontekstu sporazuma o komercijalnom dugu. Stoga Komisija navodi da su troškovi društva Post Danmark povezani s hipotekarnim dugom i krediti do kojih bi došlo ako ono proglasi stečaj prihvatljivi za analizu diskontiranog novčanog toka.

(219) Kao odgovor na argument ITD-a da su u analizi diskontiranog novčanog toka uzeti u obzir neprihvatljivi troškovi povezani s neizravnim troškovima stečajnog postupka, odnosno navodni veći troškovi zaduživanja grupe PostNord i gubitak grupe PostNord zbog „nemogućnosti pružanja sveobuhvatnih logističkih rješenja za nordijsku regiju" te „gubitak sinergija i opsega poslovanja u nordijskoj regiji", Komisija napominje da su ti troškovi doista neizravni troškovi koje bi grupa PostNord snosila u slučaju stečaja društva Post Danmark i koje bi uzeo u obzir svaki razuman sudionik na tržištu. Stoga su ti troškovi prihvatljivi za analizu diskontiranog novčanog toka.

(220) Kao odgovor na argument ITD-a da analiza diskontiranog novčanog toka uključuje neprihvatljive novčane tokove kao što je naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge, Komisija ističe da se naknada za obvezu pružanja univerzalne usluge smatra spojivom potporom i da je stoga prihvatljiva za uključivanje u analizu diskontiranog novčanog toka. Naime, svaki bi razumni ulagač u ocjeni relevantnosti ulaganja uzeo u obzir spojivu potporu.

(221) Kad je riječ o tvrdnji ITD-a da bi, čak i da su izravni i neizravni troškovi scenarija stečaja društva Post Danmark uključeni u analizu diskontiranog novčanog toka, u tu analizu trebalo uključiti samo dio tih troškova, a ne sav iznos, s obzirom na to da se stečaj društva Post Danmark ne bi nužno izbjegao dokapitalizacijom sredstvima grupe PostNord, Komisija ističe upravo suprotno, da su izračuni koje su dostavile Danska i Švedska pokazali da bi dokapitalizacija sredstvima grupe spriječila stečaj društva Post Danmark te da se to uistinu i dogodilo.

(222) Kad je riječ o tvrdnji ITD-a da su prihodi u analizi diskontiranog novčanog toka previsoki i da ne uključuju rizik da se obveza pružanja univerzalne usluge neće produljiti nakon 2019., Komisija napominje da je takav rizik samo hipotetski. Obveza pružanja univerzalne usluge uvijek je bila povjerena društvu Post Danmark, a grupa PostNord nije imala razloga očekivati da će se to promijeniti. S tim u vezi može se primijetiti da u većini država članica Unije obvezu pružanja univerzalne usluge u načelu izvršavaju povijesni nacionalni poštanski operatori.

(223) Kao odgovor na tvrdnju ITD-a da su s obzirom na smanjenje neto prodaje društva Post Danmark od 10 % 2017. procjene stopa rasta na tržištu dostave pisama i logistike u izračunu diskontiranog novčanog toka previše optimistične i stoga upitne, Komisija ponavlja svoju ocjenu iz uvodne izjave 212. i smatra da se predviđanja tržišnih analitičara na kojima se temelji poslovni plan društva Post Danmark mogu smatrati konzervativnima.

([96]) Predmet T-274/01, *Valmont Nederland BV protiv Komisije*, ECLI:EU:T: 2004:266, točka 71.
([97]) Predmet T-366/00, *Scott protiv Komisije*, ECLI:EU:T:2007:99, točka 158.

(224) Kad je riječ o tvrdnji ITD-a da je WACC u diskontiranom novčanom toku prenizak jer su u tom modelu u obzir uzeta društva usporediva s grupom PostNord umjesto s društvom Post Danmark, da se nije uzeo u obzir rizik od stečaja zbog ambicioznog plana društva Post Danmark ni velika osjetljivost na proizvoljne pretpostavke povezane s budućim tržišnim uvjetima, Komisija ponavlja svoju procjenu iz uvodne izjave 215. i napominje da su u analizi diskontiranog novčanog toka uzete u obzir referentne vrijednosti društava usporedivih s društvom Post Danmark, dok su dodatne premije na odgovarajući način odražavale relevantne rizike u izračunu WACC-a.

(225) Kad je riječ o tvrdnji ITD-a da vjerojatno snižavanje rejtinga grupe PostNord koje su države uzele u obzir potvrđuje da bi dokapitalizacija sredstvima grupe PostNord bila financijski loša odluka i da ne bi bila u skladu s kriterijem privatnog ulagača na tržištu, Komisija ponavlja ocjenu iz uvodnih izjava od 211. do 215. o spojivosti dokapitalizacije sredstvima grupe s tržištem i na temelju toga smatra da se ne čini osobito vjerojatnim da bi se rejting grupe PostNord mogao smanjiti zbog dokapitalizacije društva Post Danmark sredstvima grupe (vidjeti uvodnu izjavu 240.). Neovisno o tome, vrlo kratkotrajna prilagodba rejtinga u sjeni društva PostNord AB ne bi nužno bila proturječna razumnom ulaganju.

(226) Kad je riječ o tvrdnji UPS-a da se realističnost pretpostavljene stope rasta u izračunima diskontiranog novčanog toka može potvrditi usporedbom stope rasta ukupnog segmenta (vidjeti uvodnu izjavu 81.) kako je navedeno u nizu istraživačkih radova i drugih izvora u vezi sa sposobnošću društva PostNord da točno predvidi očekivane rezultate za posebne ciljeve, Komisija ponavlja svoje primjedbe iz uvodne izjave 212. da se stope rasta pretpostavljene u analizi diskontiranog novčanog toka čine konzervativnima i dodaje da sposobnost grupe PostNord da točno predvidi očekivane rezultate za posebne ciljeve ne može uzeti u obzir u svojem ocjenjivanju državne potpore.

(227) S obzirom na tvrdnju UPS-a da bi dodatne troškove zaduživanja trebalo uključiti u analizu diskontiranog novčanog toka i u scenariju stečaja društva Post Danmark bez dokapitalizacije sredstvima grupe PostNord i u scenariju dokapitalizacije sredstvima grupe PostNord u skladu s izjavom danskih tijela da bi se kreditni rejting društva PostNord AB u sjeni mogao smanjiti kao posljedica dokapitalizacije društva Post Danmark, Komisija napominje da, s obzirom na to da je dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord dovoljno profitabilna u srednjoročnom razdoblju, nije osobito vjerojatno da će se kreditni rejting grupe PostNord smanjiti te da stoga u scenarij dokapitalizacije sredstvima grupe PostNord ne bi trebalo dodati dodatne troškove zaduživanja.

(228) Konačno, na temelju dviju kvantitativnih analiza profitabilnosti koje su dostavile Danska i Švedska Komisija zaključuje da je dokapitalizacija sredstvima grupe PostNord u skladu s tržišnim uvjetima jer se tim analizama dokazalo da bi privatni ulagač na mjestu grupe PostNord isto tako uložio kapital u društvo Post Danmark.

5.3.1.5 Narušavanje tržišnog natjecanja i učinak na trgovinu

(229) Da bi se smatrala državnom potporom, mjera mora narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje te mora utjecati na trgovinu među državama članicama.

(230) Smatra se da mjera koju je dodijelila država narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje ako se njome poboljšava konkurentan položaj primatelja u odnosu na ostale poduzetnike s kojima se on natječe ([98]). Stoga se govori o narušavanju tržišnog natjecanja čim država poduzetniku u liberaliziranoj gospodarskoj grani u kojoj postoji tržišno natjecanje ili bi moglo postojati dodijeli financijsku prednost.

(231) Kad je riječ o učinku mjere na trgovinu, nije potrebno utvrditi da potpora ima stvaran učinak na trgovinu među državama članicama ([99]). Naime, sudovi Unije presudili su da „ako se financijskom potporom koju država članica dodijeli jača položaj poduzetnika u odnosu na ostale konkurentske poduzetnike u trgovini u [Uniji], smatra se da ta potpora utječe na tu trgovinu" ([100]).

([98]) Predmet 730/79, *Philip Morris Holland BV protiv Komisije Europskih zajednica,* EU:C:1980:209, točka 11.; i spojeni predmeti T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 do 607/97, T-1/98, T-3/98 do T-6/98 i T-23/98, *Alzetta Mauro i ostali protiv Komisije Europskih zajednica,* EU:T:2000:151, točka 80.

([99]) Predmet C-518/13, *Eventech Ltd protiv The Parking Adjudicator (Eventech)*, EU:C:2015:9, točka 65. i spojeni predmeti C 197/11 i C 203/11, *Eric Libert i drugi protiv Gouvernement flamand* i *All Projects & Developments NV i drugi protiv Vlaamse Regering* (Libert i drugi), EU:C:2013:288, točka 76.

([100]) Predmet C-518/13, *Eventech Ltd protiv The Parking Adjudicator (Eventech)*, EU:C:2015:9, točka 66.; spojeni predmeti C 197/11 i C 203/11, *Eric Libert i drugi protiv Gouvernement flamand* i *All Projects & Developments NV i drugi protiv Vlaamse Regering* (Libert i drugi), EU:C:2013:288, točka 77. i predmet T-288/97, *Regione Friuli Venezia Giulia protiv Komisije Europskih zajednica*, EU:C:2001:115, točka 41.

(232) Društvo Post Danmark pruža poštanske usluge na danskom državnom području i u inozemstvu. Dansko tržište poštanskih usluga liberalizirano je od 1. siječnja 2011. Danska tijela tvrde da je društvo Post Danmark 2016. imalo tržišni udio od približno […] % u sektoru dostave pisama, […] % u sektoru dostave paketa među poslovnim korisnicima i od poduzeća do potrošača te […] % u sektoru dostave novina i časopisa poštom.

(233) Postoji nekoliko poduzeća koja pružaju poštanske usluge na državnom području Danske. Ti su poduzetnici izravna konkurencija društvu Post Danmark, a nekoliko njih, kao što su UPS i GLS, djeluju i u drugim državama članicama.

(234) Stoga Komisija smatra da dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord može utjecati na trgovinu i narušiti tržišno natjecanje.

5.3.1.6 Zaključak

(235) Budući da je dokapitalizacija sredstvima grupe PostNord bila u skladu s tržišnim uvjetima, s obzirom na to da su relevantne analize pokazale da bi privatni ulagač na mjestu grupe PostNord uložio sličnu količinu vlasničkog kapitala u društvo Post Danmark, društvo Post Danmark ne ostvaruje gospodarsku prednost te stoga jedan od kriterija iz članka 107. stavka 1. UFEU-a nije ispunjen.

(236) Budući da su ti kriteriji kumulativni, Komisija smatra da dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord ne čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

5.3.2 *Dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Danske*

5.3.2.1 Gospodarska djelatnost i pojam poduzetnika

(237) Danska tijela potvrđuju da grupa PostNord obavlja djelatnosti gospodarske prirode. Grupa PostNord jedini je vlasnik društva Post Danmark, koje nudi poštanske usluge uz naknadu na danskom poštanskom tržištu i pritom se natječe s drugim pružateljima usluga, što je gospodarska djelatnost. Osim toga, druga društva kćeri grupe isto tako pružaju usluge na nekoliko tržišta poštanskih usluga i logistike. Iz tih razloga, kad je riječ o djelatnostima koje se financiraju dokapitalizacijom grupe PostNord sredstvima Danske, grupa PostNord smatra poduzetnikom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

5.3.2.2 Pripisivost i državna sredstva

(238) Budući da danska tijela tu mjeru dodjeljuju izravno, ona se po definiciji može pripisati državi. Nadalje, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 204., državna sredstva uključuju sva sredstva javnog sektora. Budući da danska tijela dokapitalizaciju financiraju iz svojeg nacionalnog proračuna, Komisija smatra da je i taj uvjet ispunjen.

5.3.2.3 Selektivnost

(239) Dokapitalizacija je pojedinačna mjera u korist društva PostNord AB. Zbog toga je selektivna.

5.3.2.4 Prednost

(240) Kako je istaknuo i ITD, Komisija smatra da danska (ili švedska) tijela još uvijek nisu uvjerljivo dokazala da bi se kreditni rejting društva PostNord AB smanjio bez dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske. Budući da nije uvršteno na burzu, društvo PostNord AB formalno nema kreditni rejting, a moglo bi se očekivati da će financijska institucija uzeti u obzir više čimbenika od koeficijenta neto duga društva PostNord AB/EBITDA-e za utvrđivanje kreditnog rejtinga društva PostNord AB. Pretpostavka da bi financijska institucija nužno uvela znatno strože uvjete financiranja samo zato što bi se taj koeficijent privremeno povećao i ušao u nepoželjno područje bez dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske nije dovoljno potkrijepljena, što je još više potrebno s obzirom na to da je dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord u skladu s tržišnim uvjetima (vidjeti uvodnu izjavu 228.) i stoga srednjoročno profitabilna.

(241) Nadalje, iako analiza koju je iznio Rothschild pokazuje da bi se kreditni rejting društva PostNord AB spustio u neinvesticijski razred samo za razdoblje od 2019. do 2020., u model diskontiranog novčanog toka koji se upotrebljavao za kvantificiranje tog učinka na vrijednost poduzeća uključen je viši trajni WACC od […] %, kako je potvrdila Danska u svojem odgovoru na pitanja Komisije. Takav pristup dovodi do učinka dokapitalizacije na vrijednost poduzeća („C") veću od 1 milijarde SEK pa toga i veću od dokapitalizacije koju provodi država („D") u iznosu od 667 milijuna SEK, kako je prikazano u tablici 6.

Tablica 6.

(Iznosi u milijunima SEK)

Scenarij A: Vrijednost poduzeća s državnim dokapitalizacijama – WACC = niži WACC (prije smanjenja rejtinga društva PostNord AB)

Godina	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	Završna vrijednost	Ukupno	WACC	Završna stopa rasta
Neto sadašnja vrijednost	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…] %	[…] %
Vremenski faktor	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
Diskontni faktor	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
Slobodni novčani tok	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		

Scenarij B: Vrijednost poduzeća bez dokapitalizacije sredstvima države – WACC = viši WACC

Godina	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	Završna vrijednost	Ukupno	WACC	Završna stopa rasta
Neto sadašnja vrijednost	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…] %	[…] %
Vremenski faktor	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
Diskontni faktor	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
Slobodni novčani tok	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		

Vrijednost poduzeća s dokapitalizacijama (scenarij A)	**(A)**	**[…]**
Vrijednost poduzeća bez dokapitalizacija (scenarij B)	**(B)**	**[…]**
Povećanje vrijednosti poduzeća zbog dokapitalizacija	**(C)=(A)–(B)**	**1 096**
Dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske	**(D)**	**667**

(242) Međutim, Komisija smatra da bi, pod pretpostavkom da bi došlo do privremenog pogoršanja kreditnog rejtinga u sjeni društva PostNord AB, barem za izračun završne vrijednosti ([101]), koji počinje 2027., umjesto degradiranog trebalo upotrebljavati uobičajeni WACC od […] % (prije dokapitalizacije sredstvima grupe PostNord) kako bi se uzela u obzir privremena narav pogoršanja kreditnog rejtinga u sjeni društva PostNord AB. Upotreba uobičajenog WACC-a od […] % za izračun završne vrijednost koji su dostavile države dovela bi do zaključka da ulaganje nije u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu suprotno zaključku država do kojeg je došlo na temelju trajno degradiranog WACC-a od […] %.

(243) Prilagođeni izračun (uz primjenu uobičajenog WACC-a) koji se temelji na slobodnom novčanom toku iz analize diskontiranog novčanog toka koju su izradile Danska i Švedska (prikazano u tablici 7.) pokazuje da se dokapitalizacijama sredstvima Danske i Švedske („D") u iznosu od 667 milijuna SEK vrijednost društva PostNord AB („C") povećava za samo 62 milijuna SEK, što je manje od iznosa tih dokapitalizacija.

Tablica 7.

(Iznosi u milijunima SEK)

Scenarij A: Vrijednost poduzeća s državnim dokapitalizacijama – WACC = niži WACC (prije smanjenja rejtinga društva PostNord AB)

Godina	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	Završna vrijednost	Ukupno	WACC	Završna stopa rasta
Neto sadašnja vrijednost	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…] %	[…] %
Vremenski faktor	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
Diskontni faktor	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
Slobodni novčani tok	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		

Scenarij B: Vrijednost poduzeća bez državnih dokapitalizacija – WACC = viši WACC (nakon smanjenja rejtinga društva PostNord AB) samo u razdoblju od 2018. do 2026. i manji trajni WACC

Godina	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	Završna vrijednost	Ukupno	WACC	Završna stopa rasta
Neto sadašnja vrijednost	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…] % do 2026. i […] % od 2026. nadalje	[…] %
Vremenski faktor	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
Diskontni faktor	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
Slobodni novčani tok	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		

Vrijednost poduzeća s dokapitalizacijama (scenarij A)	**(A)**	**[…]**
Vrijednost poduzeća bez dokapitalizacija (scenarij B)	**(B)**	**[…]**
Povećanje vrijednosti poduzeća zbog dokapitalizacija	**(C)=(A)–(B)**	**62**
Dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske	**(D)**	**667**

([101]) Završna vrijednost je vrijednost imovine, poslovanja ili projekta nakon predviđenog razdoblja u kojem se mogu procijeniti budući novčani tokovi. Pri izračunu završne vrijednosti pretpostavlja se da će poslovanje trajno rasti uz zadanu stopu rasta nakon predviđenog razdoblja.

(244) Taj prilagođeni izračun pokazuje da suprotno tvrdnjama država povećanje vrijednosti poduzeća koje se može pripisati dokapitalizacijama sredstvima Danske i Švedske ne bi bilo veće od 62 milijuna SEK, što je znatno manje od ulaganja od 667 milijuna SEK. Povećanje troškova financiranja znatno je manje nego što su države očekivale jer bi pogoršanje uvjeta financiranja, ako se dogodi, imalo samo privremene učinke.

(245) Kad je riječ o argumentima država da je teret dokazivanja koji Komisija zahtijeva navodno prekomjeran, valja napomenuti da u skladu s pravilima o državnim potporama i praksom Komisije teret dokazivanja uvijek snosi država članica. U skladu s relevantnom sudskom praksom Unije, ako država članica tvrdi da je djelovala kao subjekt u tržišnom gospodarstvu i ako u vezi s tim postoji sumnja, ona mora dostaviti dokaze kojima se dokazuje da je odluka o izvršavanju transakcije donesena na temelju gospodarskih ocjena usporedivih s onima koje bi u sličnim okolnostima izvršio razuman subjekt u tržišnom gospodarstvu (sa značajkama sličnima značajkama predmetnog javnog tijela) radi utvrđivanja profitabilnosti ili gospodarskih prednosti transakcije ([102]).

(246) Komisija smatra da danska tijela nisu dokazala da je vjerojatno da bi društvo PostNord AB izgubilo rejting u sjeni u investicijskom razredu bez dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske te da bi ga s tim dokapitalizacijama zadržalo. Nadalje, danska tijela nisu dokazala ni da bi financijske posljedice tog gubitka rejtinga u investicijskom razredu, pod pretpostavkom da bi do toga došlo, bile veće od iznosa njihove dokapitalizacije. Racionalni subjekt u tržišnom gospodarstvu ne bi proveo dokapitalizaciju bez takve analize koja bi pokazala da je operacija profitabilna ili da postoje gospodarske prednosti te operacije.

(247) Komisija stoga ne može smatrati da je dokapitalizacija Danske bila u skladu s tržišnim uvjetima te stoga zaključuje da je dokapitalizacijom društvu PostNord AB dodijeljena prednost.

5.3.2.5 Narušavanje tržišnog natjecanja i učinak na trgovinu

(248) U opsegu u kojem mjera koristi društvu PostNord AB njome se može narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu jer je društvo PostNord AB prisutno na nekoliko međunarodno konkurentnih tržišta preko društva Post Danmark i njegovih drugih društava kćeri kao što je PostNord Sverige. PostNord Sverige djeluje na švedskom poštanskom tržištu, koje je liberalizirano od 1993. Nadalje, pruža logističke usluge na nekoliko tržišta u nordijskoj regiji i ostatku Europe (vidjeti uvodnu izjavu 15.).

5.3.2.6 Zaključak

(249) S obzirom na uvodne izjave od 240. do 248. Komisija smatra da dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Danske čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

5.3.3 *Dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Švedske*

5.3.3.1 Gospodarska djelatnost i pojam poduzetnika

(250) Švedska tijela potvrđuju da grupa PostNord obavlja djelatnosti gospodarske prirode. Grupa PostNord jedini je vlasnik društva Post Danmark, koje nudi poštanske usluge uz naknadu na danskom poštanskom tržištu i pritom se natječe s drugim pružateljima usluga, što je gospodarska djelatnost. Osim toga, druga društva kćeri grupe pružaju usluge na nekoliko tržišta poštanskih usluga i logistike. Zbog toga se, s obzirom na djelatnosti koje se financiraju dokapitalizacijom društva PostNord AB sredstvima Švedske, to društvo smatra poduzetnikom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

([102]) Predmet C-124/10 P, *Komisija protiv EDF-a*, ECLI:EU:C:2012:318, točke od 82. do 85. Vidjeti i spojene predmete C-214/12 P, C-215/12 P i C-223/12 P, *Land Burgenland protiv Komisije*, ECLI:EU:C:2013:682, točka 61. Podrobnost takve *ex ante* procjene može se razlikovati ovisno o složenosti predmetne transakcije i vrijednosti uključene imovine, robe ili usluga. U načelu bi se takve *ex ante* procjene trebale provoditi uz pomoć stručnjaka s odgovarajućim vještinama i iskustvom. Takve ocjene uvijek treba temeljiti na objektivnim kriterijima i na njih ne trebaju utjecati razmatranja politika. Ocjenjivanjima koja provode neovisni stručnjaci može se dodatno potvrditi vjerodostojnost procjene.

5.3.3.2 Pripisivost i državna sredstva

(251) Budući da švedska tijela tu mjeru dodjeljuju izravno, ona se po definiciji može pripisati državi. Nadalje, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 204., državna sredstva uključuju sva sredstva javnog sektora. Budući da švedska tijela dokapitalizaciju financiraju iz svojeg nacionalnog proračuna, Komisija smatra da je i taj uvjet ispunjen.

5.3.3.3 Selektivnost

(252) Dokapitalizacija je pojedinačna mjera u korist društva PostNord AB. Zbog toga je selektivna.

5.3.3.4 Prednost

(253) Zbog istih razloga koji su navedeni u uvodnim izjavama od 240. do 247. i u skladu s primjedbama ITD-a Danska i Švedska nisu potkrijepile ni kvantificirale rizik od toga da će društvo PostNord AB izgubiti rejting u sjeni u investicijom razredu bez dokapitalizacije sredstvima Danske i Švedske prije i nakon odluke o pokretanju postupka. Vjerojatnost gubitka rejtinga investicijskog razreda nije *prima facie* očita, a procjena posljedica takvog gubitka problematična je i s teoretskog stajališta (odnosno trajne degradacije troška duga) i s kvantitativnog stajališta (izračun vrijednosti poduzeća).

5.3.3.5 Narušavanje tržišnog natjecanja i učinak na trgovinu

(254) U opsegu u kojem će mjera koristiti društvu PostNord AB u smislu očuvanja njegova kreditnog rejtinga u investicijskom razredu njome se može narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu jer je društvo PostNord AB prisutno na nekoliko međunarodno konkurentnih tržišta preko društva Post Danmark i njegovih drugih društava kćeri kao što je PostNord Sverige. PostNord Sverige djeluje na švedskom poštanskom tržištu koje je liberalizirano od 1993. Nadalje, pruža logističke usluge na nekoliko tržišta u nordijskoj regiji i ostatku Europe (vidjeti uvodnu izjavu 15.).

5.3.3.6 Zaključak

(255) S obzirom na uvodne izjave od 250. do 254. Komisija smatra da dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Švedske čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

5.4 **Spojivost**

(256) Kad je riječ o mjerama ocijenjenima u ovoj Odluci za koje je utvrđeno da čine državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, potrebno je ocijeniti mogu li se te mjere smatrati spojivima s unutarnjim tržištem.

(257) U skladu sa sudskom praksom Suda državi članici prepušta se da se pozove na moguće temelje spojivosti i pokaže da su uvjeti za takvu spojivost ispunjeni ([103]).

(258) Međutim, danska i švedska tijela nisu pružila nijedan argument kojim bi dokazale spojivost predmetnih mjera s unutarnjim tržištem.

(259) S obzirom na uvodne izjave od 256. do 258. Komisija zaključuje da dokapitalizacije društva PostNord AB sredstvima Danske i sredstvima Švedske čine državne potpore nespojive s unutarnjim tržištem.

([103]) Predmet C-364/90, *Talijanska Republika protiv Komisije Europskih zajednica*, ECLI:EU:C:1993:157, točka 20.

6. **POVRAT DOKAPITALIZACIJA KOJE SU PROVELE DANSKA I ŠVEDSKA**

(260) U skladu s UFEU-om i ustaljenom sudskom praksom sudova Unije Komisija je nadležna za odlučivanje da predmetna država članica mora izmijeniti ili ukinuti potporu ako se utvrdi da nije spojiva s unutarnjim tržištem ([104]). Sudovi Unije isto tako dosljedno smatraju da obveza države članice da ukine potporu koju Komisija smatra nespojivom s unutarnjim tržištem služi u svrhu ponovne uspostave prethodne situacije ([105]).

(261) U tom kontekstu sudovi Unije utvrdili su da će taj cilj biti ostvaren kad primatelj vrati iznose koji su mu dodijeljeni na temelju nezakonite potpore, čime će izgubiti prednost nad konkurentima na unutarnjem tržištu te će se ponovno uspostaviti situacija koja je postojala prije isplate potpore ([106]).

(262) U skladu sa sudskom praksom u članku 16. stavku 1. Uredbe (EU) 2015/1589 navedeno je da „[kada] se u slučajevima nezakonite potpore donesu negativne odluke, Komisija donosi odluku kojom se od dotične države članice zahtijeva da poduzme sve potrebne mjere za povrat sredstava potpore od korisnika”.

(263) Stoga, s obzirom na to da su dokapitalizacije Danske i Švedske provedene protivno članku 108. stavku 3. Ugovora i da ih treba smatrati nezakonitom i nespojivom potporom, te bi dokapitalizacije trebalo vratiti kako bi se ponovno uspostavila situacija koja je postojala na unutarnjem tržištu prije njihove dodjele.

(264) Nominalni iznosi povrata koji odgovaraju dvjema dokapitalizacijama koje su Švedska i Danska dodijelile društvu PostNord AB iznose 400 milijuna SEK koje treba vratiti Švedska te 267 milijuna SEK koje treba vratiti Danska.

(265) Iznosi povrata trebali bi obuhvaćati razdoblje od datuma kad je potpora stavljena na raspolaganje društvu PostNord AB do stvarnog povrata. Na iznos koji treba vratiti treba obračunati kamate do stvarnog povrata.

7. **ZAKLJUČAK**

(266) Komisija smatra da dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima grupe PostNord ne čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

(267) Komisija smatra da dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Danske i dokapitalizacija društva PostNord AB sredstvima Švedske čine državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a te da su ih Danska i Švedska nezakonito provele protivno članku 108. stavku 3. UFEU-a. Komisija ujedno smatra da su te dokapitalizacije nespojive s unutarnjim tržištem. Danska i Švedska trebale bi stoga zatražiti povrat nezakonite i nespojive potpore od društva PostNord AB,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Državna potpora u obliku dokapitalizacije društva PostNord AB sredstvima Švedske u iznosu od 400 milijuna SEK koju je Švedska nezakonito provela protivno članku 108. stavku 3. UFEU-a nespojiva je s unutarnjim tržištem.

Članak 2.

Državna potpora u obliku dokapitalizacije društva PostNord AB sredstvima Danske u iznosu od 267 milijuna SEK koju je Danska nezakonito provela protivno članku 108. stavku 3. UFEU-a nespojiva je s unutarnjim tržištem.

([104]) Predmet C-70/72, *Komisija protiv Njemačke*, ECLI:EU:C:1973:87, točka 13.
([105]) Predmet C-142/87, *Belgija protiv Komisije*, ECLI:EU:C:1990:125, točka 66.
([106]) Predmet C-75/97, *Belgija protiv Komisije*, ECLI:EU:C:1999:311, točke 64. i 65.

Članak 3.

Dokapitalizacija društva Post Danmark sredstvima društva PostNord AB ne čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

Članak 4.

1. Švedska mora od korisnika potpore zatražiti povrat nespojive potpore iz članka 1.

2. Danska mora od korisnika potpore zatražiti povrat nespojive potpore iz članka 2.

3. Na iznose koji se moraju vratiti obračunavaju se kamate od datuma kad su ti iznosi korisniku stavljeni na raspolaganje do njihova stvarnog povrata.

4. Kamate se obračunavaju na temelju složenog kamatnog računa, u skladu s poglavljem V. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004 ([107]) i Uredbom Komisije (EZ) br. 271/2008 ([108]).

Članak 5.

1. Povrat potpore iz članaka 1. i 2. stupa na snagu odmah i odmah proizvodi učinak.

2. Švedska i Danska osiguravaju provedbu ove Odluke u roku od četiri mjeseca od datuma objave ove Odluke.

Članak 6.

1. U roku od dva mjeseca od obavijesti o ovoj Odluci Švedska i Danska dostavljaju Komisiji sljedeće podatke:

(a) ukupni iznos (glavnicu i kamatu na iznos povrata) koji korisnik mora vratiti;

(b) detaljni opis već poduzetih i planiranih mjera u svrhu usklađivanja s ovom Odlukom;

(c) dokumentaciju kojom se dokazuje da je korisniku naložen povrat potpore.

2. Švedska i Danska obavješćuju Komisiju o napretku u provedbi nacionalnih mjera koje se poduzimaju za provedbu ove Odluke do potpunog povrata potpore u skladu s člankom 4. Na zahtjev Komisije odmah dostavljaju informacije o nacionalnim mjerama koje su već poduzele i koje planiraju poduzeti kako bi postupile u skladu s ovom Odlukom, uključujući detaljne informacije o iznosima potpore i kamata na povrat koje je korisnik već vratio.

Članak 7.

Ova je Odluka upućena Kraljevini Švedskoj i Kraljevini Danskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. rujna 2021.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

([107]) Uredba Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u (SL L 140, 30.4.2004., str. 1.).

([108]) Uredba Komisije (EZ) br. 271/2008 od 30. siječnja 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 794/2004 o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u (SL L 82, 25.3.2008., str. 1.).